

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, letoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, letoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Članom in prijateljem Jugoslov. nacionalne stranke

Na nedavni seji akcijskega odbora Jugoslovnske nacionalne stranke je bil prirejen razglas na člane in prijatelje stranke. Iz razglasa povzamemo:

Jugoslovenska nacionalna stranka, ki je bila ustanovljena, da organizira sodelovanje naroda pri izvajanju jugoslovenske polit. na osnovi nacionalne miselnosti šestojanuarskega manifesta, je izpolnjevala in izpolnjuje svoje dolžnosti in naloge od nekdanje uspešno, pravilno in odkrito.

Z uphom je delovala za ureditev naših notranjih razmer v duhu narodnega in državnega edinstva in zavestno s postopno demokratizacijo političnega življenja izvajala prehod v redno politično stanje. Potisnila je stare strankarske spore v ozadje in osnovala politično organizacijo, v kateri je zbrala prvič po zedinjenju k skupnemu delu vse Jugoslovence: Srbe, Hrvate in Slovence.

Delo stranke v preteklosti

V hudih časih je prevzela odgovornost za upravo države. Posrečilo se ji je državni proračun znižati od 14 milijard na okrog 9 milijard dinarjev. Prinesla je zakon o občinah, izvedla volitve v kmečkih občinah, pripravila je načrt zakona za banovinske samouprave in s tem postavila osnove samoupravnemu življenju v državi. Postavila je na dnevni red kot neodložljivo državno vprašanje zaščito našega kmeta in popravila je agrarni zakon v korist agrarnih interesentov. Napravila je prvi resnejši poskus za borbo proti nezaposlenosti. Dala je vse, kar je mogla, da se zavarujejo in utrdijo veliki uspehi v mednarodni politiki. V žalostnih dneh po mučeniški smrti kralja Ujedinitelja je Jugoslovenska nacionalna stranka podpirala kraljevsko namestništvo in doprinesla svoj velik del, da je mogla država v miru in brez pretresljajev vzdržati hude udarce usode in ohraniti vero v bodočnost.

Ko je prevzela vladavina oblast z 21. dec. l. 1934., je Jugoslovenska nacionalna stranka pokazala pri svojem delu vzdržnost, ki se je napačno tolmačila, a je bila dejansko vedno le občutena rodoljubna dolžnost, da s svojimi nastopi še bolj ne otežkoči že tako težavnega stanja v državi.

Vendar Jugoslovenska nacionalna stranka niti v teh hudih dneh ni prenehala delati.

Preosnova stranke

Zdaj pa razmere v državi, ki se na žalost razvijajo čisto proti osnovnim načelom, na katerih je ta država osnovana, silijo stranko, da se spet močneje posveti političnemu življenju in s prerobenimi silami nastopi v obrambo načel, ki so našla v manifestu velikega kralja Ujedinitelja svoje opravičilo in razlago.

V ta namen so bila izpremenjena pravila stranke in se je ustanovil akcijski odbor s predsednikom stranke na čelu. Temu odboru so bila dana vsa pooblastila za poživljenje stranke. V smislu izpremenjenih pravil in po ponovni vzpostavitvi banovinskih odborov

se bo v najkrajšem času sklical shod stranke, na katerem se naj obravnavajo vsa načelna in organizacijska vprašanja. Po obnovitvi in preosnovi stranke se bo potem z novimi silami pričelo redno delo za zmago neomajnih načel, ki jih je veliki kralj zapustil kot svojo politično dediščino.

Strankin program Jugoslovenski nacionalizem in unitarizem

Jugoslovenska nacionalna stranka stoji neomajno na stališču, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in da se mora na tej osnovi razvijati vse naše narodno življenje, ker je bila Jugoslavija na tej osnovi ustvarjena. S tem pa stranka ne zanika dobrih tradicij posameznih delov jugoslovenskega naroda, temveč usmerja njih življenje in razvoj in jih spravlja v sklad z življenjem in razvojem narodne celote, brez katere in izven katere ni življenja ne obstanka niti enemu narodnemu delu.

Unitarizem Jugoslovenske nacionalne stranke pomeni, da je stranka proti federaciji, ki bi razednila naše narodno in državno življenje na plemena in plemenske edinice, a je prav tako tudi proti centralizmu, ki slabi zdrave sile posameznih delov naroda in posameznih pokrajin države. Naš unitarizem pomeni, da je nosilec državnosti ves naš narod in da se državna politika ne sme in ne more voditi pod vplivom enega dela naroda ali ene pokrajine.

V skladu s temi načeli smatra Jugoslovenska nacionalna stranka, da se mora notranjo ureditev države izvesti po načinu najširših samouprav in skrajne dekoncentracije (razsredotočenja), pri čemer se morajo osrednjemu oblastvu pridržati le oni posli, brez katerih državna celota ne more živeti.

Hrvatsko vprašanje

Jugoslovenska nacionalna stranka je prepričana, da more pravilna jugoslovenska politika odstraniti glavne vzroke nezadovoljstva hrvatskega dela našega naroda, enako pa tudi vzroke nezadovoljstva v drugih delih države. Jugoslovenska nacionalna stranka je vedno pripravljena, da podpre vsak resen poskus, ki gre za odstranitvijo teh nezadovoljstev. S stvarnim delom bo Jugoslovenska nacionalna stranka tudi sama prispevala vse, kar more, k temu smotru in je pripravljena, da se na tej osnovi sporazumeva z vsemi, ki iskreno žele, da se v bratski ljubezni in na osnovi popolne enakopravnosti vseh delov naroda za zmerom odstrani ta huda narodna skrb.

Politične svoboščine

Svojo borbo je Jugoslovenska nacionalna stranka vodila izključno na zakoniti podlagi. Tako bo delovala tudi v bodoče.

V duhu programa se Jugoslovenska nacionalna stranka zavzema za to, da se čimprej

izdada zakon o tisku ter zakon o društvih in zborovanjih, s katerima bosta zaščitena svoboda tiska in svoboda zborovanja in dogovarjanja. V istem smislu zavzema stranka odločno stališče, da se mora čim prej izdati novi volilni zakon za narodno skupščino, v katerem naj pride do popolnega izraza načelo tajnega glasovanja, ki mora veljati tudi za volitve v banovinske zbornice in občinske odbore.

Prva skrb

kmetu in malim ljudem

Jugoslovenska nacionalna stranka bo posebej skrbno skrbela za gospodarstvom in socialnim vprašanjem. Ravnala se bo po načelu, da je jugoslovenski kmet glavni prehranjevalec in branilec države; zato smatra stranka, da mora biti prva skrb države posvečena zaščiti kmeta v pogledu njegove prezadolžitve, povzdige njegovega pridelovanja, povišanja cen in olajšanja prodaje kmetijskih pridelkov.

Istotako smatra, da je zaščita delovnih slojev, posebno delavcev, obrtnikov in malih trgovcev, nujno vprašanje, ki se ne sme odlagati. Vprašanje gospodarske povzdige siromašnih krajev in vorašene javnih del je treba reševati po načrtu.

Za načrtno gospodarstvo

Stranka bo zastavila vse sile, da se ustvari pogoj za čimbolj živahen in skladen razvoj celotnega našega narodnega gospodarstva. Osnovna zahteva stranke je, da mora država začeti načrtno gospodarstvo.

Jugoslovenska nacionalna stranka je na stališču, da so uradniki uslužbenci države in da se jim mora kot državljanom in državnim uslužbencem zagotoviti ne le obstoj, temveč tudi popolna državljanska svoboda z neodvisnostjo od strankarskih vladavij. Zahtevati se mora od njih tudi popolna odgovornost nasproti državi za njihovo nacionalno službeno delovanje.

Članom stranke

Svojo dolžnost smo doslej tako kot stranka kakor kot poedinci vršili častno in pošteno nasproti kralju, narodu in državi. Dolžnost nam nalaga, da v teh hudih dneh ostanemo še nadalje na braniku velikih misli, ki so nam jih zapustile generacije očetov.

Jugoslovenska nacionalna stranka stopa v novo dobo svojega dela. Dolžnost vsakega njenega člana in vsakega rodoljuba, ki se v načelu sklada z našimi pogledi na narodno in državno življenje, je, da se pridruži stranki in jo z vsemi silami podpre v delu in borbi za ustvaritev velikih misli jugoslovenstva nacionalne demokracije in socialne pravice.

Združeni opoziciji po dolgotrajnem prizadevanju in številnih poizkusih ni uspelo sestaviti skupen program.

Od današnje vladajoče stranke Jugoslovenske radikalne zajednice, posebno od njenega političnega dela med narodom in dela pri državnih poslih, nas delijo naši pogledi na osnovna načela naše nacionalne politike kakor tudi naše razumevanje politične odgovornosti za delo vsake vlade in vsake politične stranke.

Edino Jugoslovenska nacionalna stranka stopa pred narod z natančno določenimi pogledi in natančno določenim programom zavedajoč se odgovornosti, ki jo prevzema pred Bogom, narodom in zgodovino.

Ko poziva jugoslovenske nacionaliste v vrste Jugoslovenske nacionalne stranke, izjavlja vodstvo stranke, da je pripravljeno sodelovati tudi z vsemi ostalimi jugoslovenskimi strankami in skupinami, ki imajo v osnovnih načelih enake poglede na našo nacionalno in državno politiko.

Jugosloveni, s tem, da zbirate jugoslovenske nacionalne vrste v organizacijah Jugoslo-

venske nacionalne stranke, vršite svojo rodoljubno dolžnost in ustvarjate osnove splošne nacionalne organizacije, ki je tako zelo potrebna v teh dneh zmed. Najpravičnejša je pot jugoslovenskega nacionalizma, osnovana na načelu zdrave demokracije, enakopravnosti s širokimi samoupravami in socialne pravice.

Z vero v Boga in Jugoslavijo, z zvestobo kralju in kraljevskemu domu in z zaupanjem v silo jugoslovenskega naroda in jugoslovenske domovine pozivamo vse člane in prijatelje, da se brez odlašanja lotijo oživljenja strankinih organizacij in priprav za strankin shod.

Teden dni borbe proti jetiki

V vsaki župniji umre letno za jetiko samo po nekaj ljudi, tako da se nam zdi, kakor bi bila jetika bogve kako močno razširjena bolezen. Če pa seštejemo umrle za jetiko v enem letu po vsej naši slovenski domovini, nas prestraši njih ogromno število: 2000 jih je.

Vsaka smrt za jetiko je zaključek hudega trpljenja, duševnega in telesnega. Pri tem pa ne trpijo samo bolniki, temveč včasih še huje svojci, ki s strahom čakajo, kaj bo po pogrebu očeta ali matere. Najmanj 8000 Slovencev boleha za odprto pljučno tuberkulozo, 8000 družin živi v strahu. Ali res ni pomoči? Ali zdravniška veda ni še ničesar iznašla kar bi zaustavilo to strašno bolezen?

Po vsem svetu je gibanje, ki si je zastavilo smoter, da hoče premagati tisočletno bolezen. Mnogo nalezljivih bolezní je človeštvo že premagalo, pa bo premagalo tudi jetiko. Že so odkriti načini, kako ji je mogoče priti do živega. V zdraviliščih za jetične lahko bolnike čisto ozdravijo. Seveda pa ne moreš ozdraviti človeka, ki so mu dnevi že šteti. Čas za zdravljenje je v začetku bolezni, ki jo je treba pravočasno spoznati. Zato je prvi smoter borbe z jetiko, preskrbeti vsakemu Slovencu, ki nima lastnih sredstev, brezplačen in strokoven pregled, kadarkoli bi se pokazala potreba. Drugi smoter je preskrbeti zdravljenje vsem bolnikom, dokler ne ozdravijo, kar pa traja pri posameznih primerih lahko leto dni. Tretji smoter je, ljudi obvarovati pred boleznijo s tem, da jih o

bolezni poučiš, pokažeš način brambve in preskrbiš sredstva za obrambo. To nalogo je za Slovenijo prevzela Protijetična zveza v Ljubljani.

Možje, ki so spoznali, da je jetika strašna bolezen našega naroda, so se združili v bojno zvezo proti jetiki v dosego omenjenih

Hmeljske škodljivce je treba uničevati

Hmeljsko društvo za dravsko banovino v Zalcu poroča:

V posameznih hmeljskih nasadih se že pojavljajo bolhači, ki prizadevajo prav obilo škode. Umni hmeljarji so se že poprijeli obrambnega dela in uporabljajo z najboljšimi uspehi rotenoks, to je temni prah, ki uničuje bolhače. Rotenoks in posebne prašilnice ima v zalogi Hmeljarna v Zalcu. Rotenoks stane 72 Din 1 kg, prašilnik pa 38 Din.

Hmeljarji se bodo morali kmalu pripraviti na boj tudi proti peronospori. Kot obrambna sredstva se uporabljajo z najboljšimi uspehi: bordoška brozga (galica in apno), Wackrovo apno in tudi bakreno apno. V novejšem času se uporablja zoper peronosporo posebno v Nemčiji z najboljšimi uspehi burgundska brozga, ki se pripravi iz galice in

smotrov. Vsako leto in tako tudi letos privedi zveza

protijetičen teden (od 17. do 24. maja), v katerem se vršijo predavanja in zbirajo sredstva. Letošnji teden se bo razlikoval od dosedanjih po krepkem nabiranju denarnih sredstev vsepovsod. Protijetična zveza je ustanovila

sklad za pobijanje in zdravljenje jetike, ki naj doseže v letošnjem letu en milijon dinarjev. Ta denar naj se tudi že v tem letu rabi za svoj namen. Nadejamo se, da bo plačal vsak družinski gospodar za vsakega svojega člana po en dinar v ta sklad. Tako bo z lahkoto dosežen prvi milijon v prvem letu, seveda pa s tem ne bo dosežena vsota, ki jo borba z jetiko v resnici potrebuje.

Slovinci, Protijetična zveza vas poziva, da se odzovete njenim prošnjam in darujete za zdravljenje jetike najmanj toliko dinarjev, za kolikor ljudi odgovarjate. Nabiranje bo po vsej Sloveniji v prvi vrsti s pomočjo šolske mladine. Ne odganjajte malih in ne jezite se! Nihče ne ve, kdaj bo pomoči potreben! Kadar boš darovali, pa darujte s tiho željo, naj Vam ta mali dar nakloni srečo, da bi ga ne bilo treba nikoli prositi nazaj.

Ivan Stivnik:

25

Usodna žena

„Romana, sem vprašal, povej mi vendar, kaj ti je storil stric Viktor?“ Srce se mi je stisnilo od njenega pogleda. „Gospod Trtnik mi je povsem tuj človek, s katerim se ne pozdravljam; to naj ti zadošča. In zdaj je treba, da greš, Janko, odsloviti moram delavce, ki se jim muči, da pridejo iz nevarnosti!“ To rekši me je porinila iz sobe in stopila k svojim delavcem. Več ti ne vem povedati. Moral sem se odpeljati domov.

Viktorjev obraz je drgetal. Stisnil je zobe.

Potemtakem mi ostane le še ena pot — proč iz njene hiše. Razločneje mi pač ne bi mogla pokazati vrat, je rekel trpko.

„Stric Viktor — tega vendar ne boš storil!“

Viktor se je obvladal. Celo nasmehnil se je. „Ne, prijatelj, prav imaš, bilo bi neumno. Ostanj hočem toliko časa, da se pomenim z njo. Naj mi odgovori sama — naj vsaj zvem, kaj ima zoper mene. Da bi se le že kmalu vrnila domov in bi bilo te muke in negotovosti konec!“

„Vse to mi kar ne gre v glavo, stric Viktor.“

„Menj tudi ne, Janko. Le toliko vem, da ta jeza name ne more izvirati iz Romaninega srca, marveč ji mora biti vcepljena po nekem. Zato upam, da jo bom mogel iztrebiti. Samo da ne bi bilo tega brezdel-

nega čakanja. A vrni se zdaj na svoje delo in bodi mi srčno zahvaljen za dobro voljo.“

Janko je vzdihnil. „Žal, da je bila zaman, stric Viktor. In to ti povem — ako je vse skupaj res Beatričina spletko — potem naj se pripravi!“

To rekši je Janko odšel ter se vrnil k učenju. Viktor je begal brez miru po svoji pisalni sobi in stopil nato k oknu, da bi pogledal, ali se že vrača Romanin avtomobil.

Trume ljudi so se valile mimo hiše. Drli so gledat povodenj. Mesto je stalo dokaj višje od bregov reke; izpred zadnjih hiš si lahko mirno užival veličastni prizor. Viktor je odprl okno in prisluhnil, kaj govore ljudje o vodi. Vsi so menili, da bo poplava neobičajno silna, dasi je bilo deževje pravkar ponehalo. Najrajši bi bil hitel Viktor z njimi vred k reki. Toda moral je ostati doma in čakati Romane. Utegnila je kmalu priti; ni je smel izgrešiti, za nobeno ceno ne. Sklonil se je daleč naprej, da bi ji videl naproti. Električna svetilka pred vhodom je že gorela, zakaj mračilo se je. In tedaj se je pokazal avtomobil.

Viktor je stopil k vratom svoje sobe ter prisluhnil. Voz, ki se je bil ustavil pred vhodom, je spet zabrněl. Trtnik je skočil k oknu. Videl je, da zavija avtomobil v garažo.

Stal je kakor okamenel in gledal za vozom. Minuto nato pa je nekdo potrkal, in ko je Viktor zaklical »Prosto!« je vstopil Kaluta.

Stara Dora je zunaj; rada bi govorila s sahibom.

„Le brž naj pride!“ je hlastno velel Viktor.

Indijec je odprl vrata in spustil Doro v sobo. Bila je vsa razburjena.

24. POGlavJE.

Romana se je bila odpeljala zjutraj v kar najslabšem razpoloženju. Toda v tovarni je našla vse polno posla in nemira; njen dah se je obrnil v drugo smer in nekoliko pozabil svojo bolečino. Naraščajoča povodenj ji je povzročila obilo vznemirjenja in preglavic. Ni ji ostalo časa za žalovanje.

Ali svojih misli vendar ni mogla krotiti. Vedno iznova ji je rojilo po glavi in po srcu Beatričino razodetje, da je Viktor Trtnik že davno soprog in oče. In vedno iznova se ji je krčilo srce od spoznanja, da je on, ki ga je spoštovala še snoči bolj od vseh ljudi, on, za čigar poštenje bi bila brez pomisleka zastavila desnico — da je ta mož hinavec in slepar!

Dolgo je omahovala, ali naj se pelje opoldne domov. Povodenj bi jo bila opravičila, ako bi bila ostala v tovarni. Treba je bilo le telefonirati, da je ne bo. Toda njen ponos se je upiral možnosti, da bi si Beatrika potem mislila, da se ogiblje Viktorja.

In tako se je vendar peljala domov; hitim je upala, da je nemara odpotoval. Beatrika mu je bila morda povedala, kaj je odkrila.

Toda bil je še tu — in se je celo drznil, gledati jo s tistimi svojimi očmi, ki jih je bilo težko, tako težko dolžiti sleparstva. Nato je prišel napad gospe Sibile. Ni je zadel

Sodo izdeluje tvornica v Lukavcu v drinski banovini, ki je poslala brezplačno Hmeljarskemu društvu v Zalcu nekaj te sode v poskusne namene. Kdor izmed hmeljarjev se zanima, naj se zgleda v društveni pisarni ob delavnikih od 8. do 10. dopoldne. V poskusne namene ima Hmeljarsko društvo tudi erisit zoper rdečega pajka in bakreni prah proti peronospori brezplačno na razpolago.

Politični pregled

V nedeljo je bilo v Ljubljani posvetovanje Jugoslovenske radikalne zajednice za dravsko banovino, na kateri je poročal

minister za notranje zadeve dr. Anton Korošec o zunanji in notranji politiki.

Rekel je med drugim, da je bila naša javnost ves čas abesinske vojne mirna in dostojna ter da se je prav tako ravnala italijanska proti nam. Mi želimo, da se ohranijo tudi v bodoče med nami odnosi sosedstva. Avstrija je šla po nemški poti in uvedla vojaško dolžnost, da bi se baje branila proti Nemčiji. Na drugi strani so v Avstriji od časa do časa obetali koroškim Slovencem manjšinske pravice, a jih jim doslej še niso dali. G. minister je govoril tudi o streljih v narodni skupščini in naglasil, da se naša številna politična vprašanja morejo rešiti samo v ozračju miru in vzajemnega zaupanja, ne pa v dimu smodnika. Naše zdravilo mora biti zdrava demokracija, a ne nasilje brezobzirnega fašizma in komunizma. Iz našega političnega življenja morata izginiti nasilje in laž. Dalje se je g. minister dotaknil položaja dunajske zavarovalne družbe »Feniš«, ki ima podružnico v Beogradu. Naglasil je, da člani uprave beograjske podružnice niso mogli vedeti, da je dunajska osrednja družba dajala podpore Habsburžanom.

Glavno mesto Abesinije Adis Abeba je padla in Italijani zasedajo nadaljne abesinske pokrajine, dokler ne zasedejo vse države. Med tem pa je Italija že

sklenila aneksijo vse Abesinije.

Odlok italijanske vlade je bil že v soboto predložen italijanskemu kralju v podpis in je z istim dnem stopil v veljavo, čeprav o njem poslanska zbornica in senat še nista sklepala. Italijanski poslani so že obvestili tuje vlade o aneksiji. Vrhovni italijanski poveljnik v Abesiniji maršal Badoglio je bil imenovan za glavnega guvernerja Abesinije z oblastjo podkralja, a general Graziari je postal maršal in vrhovni poveljnik italijanskih čet v Abesiniji.

Na pobudo Anglije je bilo te dni v Ženevi pri glavnem tajniku Društva narodov Avenolu posvetovanje voditeljev glavnih odposlanstev o Abesiniji.

Ker svet Društva narodov ni ukinil sankcij proti Italiji, je Mussolini odpoklical italijansko odposlanstvo iz Ženeve.

Na posvetovanju je italijanski odposlanec baron Aloisi nasprotoval, da bi se Društvo narodov še bavilo z abesinskim vprašanjem, vendar pa se je z glasovi vseh ostalih voditeljev odposlanstev sprejel predlog, da se razprava o abesinskem vprašanju odgodi do izrednega zasedanja Društvanarodov, ki bo 15. junija. Odhod italijanskega odposlanstva iz Ženeve smatrajo za prvi znak, da bo Italija dokočno obrnila Društvo narodov hrbet.

V nedeljo zvečer je v Beogradu govoril dr. Gavrilović, zemljoradniški odposlanec v poslovnem odboru združene opozicije, o tem

kaj hoče in želi dr. Maček

Med drugim je rekel, kakor posnemamo iz »Vremena«, da je neresnična govornica, da bi dr. Maček postavil srbskim strankam ultimatum, o notranji uredbi države. Dr. Maček je za tako ureditev države, da jo lahko sprejmejo Hrvati in Srbi. Govornik je zavračal govornice, da misli dr. Maček le na Hrvate in ne na vso državo. Dr. Gavrilović je naglašal tudi, da dr. Maček želi povsem svobodne volitve, to je čisto svobodno izvoljene narodne predstavnike, ki bi načeli in rešili naše notranje vprašanje. K temu go-

bogve kako hučo. Vse te malenkosti so se utapljale v njeni bolezni za Viktorja Trtnika, za svojo osleparjeno ljubezen in svoje prevarano zaupanje. Napaka je bila malone vesela, ker ji je dal povod, da je mogla oditi. In medtem, ko je tu v tovarni naraščalo okoli nje razburjenje in so se trudile vse roke, da bi pospravile vodi plen, preden ga doseže z grabežljivimi valovi, medtem, ko je prihitel Janko in govoril z njo, je mislila ona le na svojo edino, gorečo željo: »Da ga vsaj ne bi več srečala!«

Voda je naraščala čedalje bolj. Vse svoje ljudi je bila Romana odslovila, da bi jih spravila iz nevarnosti. Karkoli bi bila mogla voda poškodovati ali odnesti, so bili spravili z dvigalom v zgornja nadstropja. Zdaj jo je obdajala puščoba; slišala je grgranje in šumenje vode. Spodaj je še čakal šofer in jo klical, naj se podviza, ker drugače nit; z avtom ne prideta več domov. In tedaj jo je po bliskovito prešinila misel, kako se more ogniti ponovnega srečanja z Viktorjem.

Ostati tu, v tovarni, dokler bo trajala povodenj! Nekaj dni, morda cel teden utegne miniti, preden bodo pota spet porabna. Vse dotlej ne bo mogla ona nikamor in nihče k nji. Imela bo dovolj časa, da se zbere, da premaga najhujše in ukroti to divjo bol v svojem srcu. Trtniku ne bo ostalo drugega, kakor da medtem odpotuje. Beatrika in njena mati mu pač ne bosta dolgo skrivali, da vesta njegovo skrivnost. S tem mu bo vzeta možnost nadaljnega bivanja, in nji ga ne bo treba videti — nikoli več!

Še preden je dožbra preudarila vse to, je stopila k oknu in zaklicala šoferja:

»Zorec, kar peljite! Jaz imam še nujno delo in ostanem tu, dokler voda ne pade. Povejte Dori, da naj ne skrbi. Tu imam vse, česar potrebujem; nič hudega se mi ne more zgoditi.«

Šofer se je ustrašil. »Pet minut lahko še čakam, gospodična, delj ne. Samih vas vendar ne morem pustiti tu.«

»Pač, Zorec, lahko me pustite brez skrbi. Saj itak ne pridem več suha skozi vežo.«

»Spustite se z dvigalom, gospodična. Lahko ga naravnate tako, da stopite ž njega naravnost v voz, saj ga imam tik zraven.«

Toda Romana se še bila medtem odločila, da ostane.

»Odpeljite se neutegoma, Zorec, da se vam kaj ne zgodi. Jaz ostanem tu in bom vsaj lahko delala te dni, ne da bi me motili. Odpravite se takoj in ne pozabite povedati Dori, kar sem vam naročila.«

Tedaj je šofer pognal motor. Ako je hotela gospodična ostati za vsako ceno, je bila stvar pač njena skrb. Ni ga mikalo čakati še delj in spravljati svojega življenja v nevarnost. Voziti po vodi, ki je še vedno naraščala, je bilo itak dovolj težko.

In tako se je odpeljal.

Romana pa je globoko zasopla ter zaprla okno. Kroginkrog se ni videlo drugega kakor širna, toliko da ne brezbrizna vodna plan. Sama je bila zdaj, čisto sama v tem zapuščenem poslopju. Nikjer žive duše, od nikoder glasu razen šumenja vode. Avtomobil je pljuskuje in brizgaje izginjal v lahji. Romani se je storilo vendarle nekam tesno in čudno. A kmalu se je obnovila v njenem srcu muka ter izpodrinila vse ostalo. Sedla je za pisalno mizo in poizkusila delati.

ALBUS MILO

za umivanje

nadomešča drago toaletno milo.

Dobiva se povsod! Pazite na ime ALBUS!

voru bi bilo pristaviti samo pripombo, zakaj dr. Maček sam ne pove, kaj želi in zahteva. V nedeljo je bil izvoljen

novi predsednik španske republike.

Volijo ga člani državnega zbora in odposlanec ljudstva. Vložena je bila samo kandidatna lista z dosedanjim predsednikom vlade Manuelom Azano. Volitev se je od 911 upravičencev udeležilo samo 874, ker desničarji niso glasovali. Izvoljen je bil Azana s 754 glasovi. Manuel Azana se je rodil l. 1880. v Alcajadi Henaresu. Pravne nauke je dovršil v Parizu, nato pa je stopil v upravno službo. Mnogo je sodeloval pri raznih časopisih. Udeleževal se je tudi na književnem področju. Bil je zmerom v prvih vrstah španskih socialistov. Takoj po izvolitvi novega predsednika je španska vlada podala ostavko. Novo vlado je nato sestavil dosedanji zunanji minister Barcia, ki je prevzel ministrsko predsedstvo in zunanje ministrstvo.

DOPISI

DEVINA PRI SLOVENSKI BISTRICI. Nedavno nedeljo se je poročila v Slovenski Bistrici gđ. Vorševa Roza, posestnikova hči z Devine in sestra pomožnega poštarja z Vorše Leopolda pri Sv. Martinu na Pohorju z g. Kropičem Rudolfom, orožniškim podnarednikom iz Velesa. Pričji sta bila g. Blažič Josip, zidar z Devine in g. Kropf Maks, železniški uradnik iz Maribora. Mladima novoporočencema obilo sreče!

IVAJNKOVCI. V Petovarjevi dvorani bo v nedeljo 17. t. m. igrana izvrstna veseloigra »Vaška Venera«. Nastopili bodo bolfenski igralci, ki so nam ostali v dobrem spominu še od »Plohe«. Zato bomo šli vsi igro gledat!

Pred njo je ležala skladanica pisem, ki so bila dospela z davišnje pošte. Niti pregledati jih ni utegnula. Toliko da jih je v naglici omenila Hotarju. Prokurist je bil odšel že pred dobršno uro, da bi brzojavil in telefoniral z mestne pošte na vse strani ter obvestil vse naročnike, ki so čakali blaga, o nastali zapreki.

Hojar je ostavil mlado predstojnico v trdni veri, da se čimpreje odpelje z avtomobilom; drugače je gotovo ne bi bil pustil same.

Romana je zdaj res pregledala pisma; toda ko je bila ž njimi gotova, ni vedela niti, kaj je čitala. Njene misli so hodile po drugih potih. Zaječala je in si zakrčila obraz z rokami. Saj zdaj je bila sama. Nihče ni videl njene bolezni. Zakaj si ne bi olajšala srca!

In v to njeno žalost se je vmešaval tih in nežen odmev, kakor bi slišala ljubljen glas, ki bi ji govoril:

»Lahko noč, Romana!«

Teh besed ni mogla pozabiti. Ah, kako burno ji je utripalo srce, kadar je pomislila nanje!

Vstala je ter jela hoditi brez miru po kontorju. Tihota ji je težila srce in ji hkrati hladila muko.

»Lahko noč, Romana!«

Pritisnila si je roko na prsi, kakor bi čutila v njih neozdravljivo bolezen.

Mar bo vedno slišala te besede? Ali jih ne bo nikoli pozabila? Gorje njemu, ki jo je storil tako nesrečno!

»Kaj sem ti storila, da moram tolikanj trpeti zaradi tebe.« je rekla glasno sama pri sebi.

Zdržnila se je. Bila je sama, zapuščena, kakor že ves čas doslej, in še mnogo bolj. Sa-

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so se trgovali voli po 2.50 do 3.50, krave po 1.25 do 3.30, buki po 2.15 do 4, junci po 2.75 do 3, telice po 2.75 do 4, teleta po 4.75 do 5 Din za kg žive teže. Cene konjem so nekoliko poskočile, in sicer so jih prodali po kakovosti od 300 do 4000 Din, žrebeta pa od 1000 do 1800 Din za glavo.

SVINJE. Na ptujskem trgu so prodajali pršutarje po 5.50 Din, debele po 6 Din, plemenske pa od 4.50 do 5 Din za kg žive teže; prasce, stare 6 do 12 tednov, pa po kakovosti od 50 do 100 Din za rillec.

ČEŠNJE. Zadnjih smo poročali o visokih cenah češnjam. Ker pa je tega sadu zmerom več na naših trgih, se je pocenil. V Ljubljani se prodajajo že po 8 do 10 Din za kilogram.

Sejmi

- 17. maja: Ljutomer;
- 18. maja: Rogatec Tržič pri Sv. Trojici (samo za blago), Vrhnika, Poljčane;
- 19. maja: Bogojna v Prekmurju;
- 20. maja: Marija Snežna na Velki (samo za blago), Mozelj, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Konjice, Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah;
- 21. maja: Prevalje;
- 22. maja: Loka pri Zidanem mostu, Št. Lambert, Videm pri Krškem, Gorenji Logatec, Zužemberk;
- 23. maja: Sv. Peter pod Sv. Goricami.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

- 1 nizozemski goldinar za 29.78 do 29.93 Din;
- 1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
- 1 angleški funt šterling za 217.98 do 220.04 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.65 do 44.02 Din;
- 100 francoskih frankov za 290.21 do 291.65 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 182.90 do 184.01 Din.

ma, kakor bo zdaj vedno — do konca. Stemnilo se je. Mesec je stal na nebu in se trepetaje zrcalil v brezbrežni vodni planjavi, sredi katere je bučala veličastno narasla reka in trgala s seboj vse, kar ni bilo skála in trden zid. Zgradba tovarne je stala krepko na silnih temeljih in ni se bilo bati, da bi jih voda omajala. Bučala je reka, divjala je mimo, venomer mimo, ter pela pesem uničenja. Romana je poslušala njeno orjaško melodijo. Nato je hotela prižgati luč. Odrekla je. Nekaj je moralo biti pokvarjenega v n-

Zbrala se je. Ostati sami v temi je bilo vendarle strašno. A na srečo se je spomnila zavoja sveč, ki ga je imela shranjenega v omari za vsak slučaj. Tudi preprost svečnik je bil zraven. Napravila je luč. Izprva jih je hotela prižgati več, da bi bilo svetleje. Toda pomislila je, da mora izhajati s svojo zalogo delj časa. Baš ko si je postavila luč na pisalno mizo, pa je zdajci pozvonil telefon. Preplašeno se je zdrznila; nato je zaigral na njenih ustnicah bled smehljaj.

Brž je vzela slušalo. Na telefon je bila čisto pozabila. A zdaj ji je bilo vendarle prijetno misliti, da vendar ni čisto ločena od ostalega sveta.

Pri telefonu je bila Dora, njena dobra stara Dora.

»Kaj hočeš, Dora?« je vprašala.

»Ah, ljubi Bog, gospodična Romana, tako silno sem se presrašila, ko se je pripejal šofer brez vas in je povedal, da hočete ostati vzlic povodnji v tovarni. Za Boga, ali je res?«

»Res, Dora delo imam in zato ostanem tu.«

»Oh, to vendar ne gre!«

Vojna škoda se je trgovala po 257.25 do 258 Din, investicijsko posojilo pa po 80.50 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 9.18 Din, a nemški klirinški čeki (ki so močno popustili) po 12.80 Din.

Drobne vesti

= Pred žetvijo pšenice. Kakor poročajo iz Vojvodine, pričakujejo tam prav obilen pridelek pšenice, ker je vreme zelo ugodno. Če do nove žetve ne bodo nastopile neizgode, moramo računati z izvoznim presežkom v višini 20.000 do 30.000 vagonov pšenice. Ker se bo žetev v Vojvodini začela letos zaradi zgodnje pomladi že 15 dni prej kakor običajno in bo novo blago prišlo na trg že v začetku julija, so mnogi v skrbeh, kako bodo naša tržišča obvladala znatno ponudbo, če ne bomo takoj imeli možnosti za izvoz v tujino z ugodnimi carinami. Vse kaže, da bodo cene žitu letos nizke.

Domače novosti

*** Bolgarski kralj častni član Združenja naših strojevodij.** V Beogradu so imeli naši strojevodje te dni svoj shod, na katerem so izvolili bolgarskega kralja Borisa kot velikega in iskrenega prijatelja strojevodij za častnega člana združenja. Posebno odposlanstvo predstavnikov oblastnih uprav s predsednikom osrednje uprave odpotuje v kratkem v Sofijo, da izroči kralju Borisu diplomu častnega članstva.

*** Zamenjava bankovcev po 1000 in 10 Din na državnih blagajnah.** Od 20. t. m. bodo glavna državna blagajna in vse davčne uprave zamenjavale bankovce, ki jim je rok za zamenjavo pri Narodni banki potekel 4. maja. To so bankovci po 1000 Din z dotiskano rozeto izdaje 30. novembra 1920., nadalje 10-dinarski bankovci rdečkaste izdaje od 26. maja l. 1926 in 10-dinarski rdečkasti bankovci od 1. decembra 1929. Pravica do zamenjave teh bankovcev ne zastari. Za zamenjavo je je potrebno, da lastnik bankovcev sestavi seznam istih po vrsti, seriji in številki, da seznam podpiše s svojim polnim imenom in priimkom in napiše svoj natančen naslov. Zamenjava teh bankovcev ni podvržena taksi.

»Mora iti, ljuba. Niti če bi hotela, ne pridem več domov, ker je vsa cesta pod vodo. Zdaj moram ostati.«

»JoJ pomagaj! In če se vam kaj pripeti?«

»Bodi brez skrbi. Doma ne bi bila nič bolj varna, nego sem tu.«

»A čisto sami! Ali ni nikogar pri vas?«

»Ne, žive duše ni z mano. Toda pomiri se, dobro mi je.«

»Le kaj bo z vami, za božji čas!«

»Nič hudega, Dora. Tu ostanem, dokler povodenj ne uplahne.«

»To utegne trajati tri ali štiri dni!« je tarnala Dora.

»Morda še delj.«

»Saj nimate česa jesti!«

»Pač, Dora, več nego treba. Kakao, čaj, kavo, maslo, kruh, konzerve, vse je tu. Ne bo mi sile.«

»In nikakega nočnega perila, niti spodobne postelje ne,« je javkala Dora v telefon.

»Na divanu bom spala prav dobro. Namestu nočne srajce oblečem platneno haljo, ki jo nosim časih v laboratoriju. Tam lahko celo kuham. Kakor vidiš, je tvoja skrb odveč. Svoj kožuh imam tudi tu, če bi me zeblo. Nič se ne razburjaj, Dora, zame je poskrbljeno in ni se mi bati hudega. Tu vsaj lahko nemoteno delam. Ti pa katerikoli pozvoni, če se ti more pokramljati z menoj.«

»Moj Bog, da bi vas vsaj videla, gospodična Romana, ali ste res tako mirni in zadovoljni, kakor me hočete prepričati.«

»Bodi že pametna, Dora. Ali je Janko doma?«

»Da, mladji gospod je v svoji sobi in študira. Milostiva in gospodična Beatrika sta

*** Ban v Mariboru.** V spremstvu svojega tajnika dr. Kovačiča je v torek z avtomobilom prispel v Maribor ban g. dr. Natlačen. V mestni posvetovalnici mu je bil prirejen svečan sprejem. Zupan dr. Juvan je imel pozdravni nagovor, v katerem je prosil, naj bo ban tolmač zvestobe Maribora krajevskemu domu in državi. Ban se je za pozdrav zahvalil. V imenu mariborskega škofa in ostale duhovščine je bana pozdravil prošt g. dr. Vraber. V sredo je g. ban sprejemal na sreskem načelstvu predstavniške uradov in odposlanstva.

*** Telefon in brzojav v Halozah.** Direkcija pošte je začela graditi telefonsko zvezo v Haloze. Zdej delajo na progah Ptuj—Podlehnik in Ptuj—Sv. Vid—Sv. Andraž in Sv. Barbara v Halozah. Dela, pri katerih so zaposljeni domači delavci, prav hitro napredujejo in je pričakovati, da bodo junija že končana. Prebivalstvo v Halozah je tega zelo veselo, saj je to zanj velikega pomena in koristi, posebno zaradi vinskih in sadnih kupčij.

*** Egiptski kralj Ahmed Fard I. ljubitelj kranjskih čebel.** Skoro neverjetno se čuje ta novica, ki je prišla zdaj ob smrti imenovanega egiptskega vladanja v javnost. Pred tremi leti je prispelo naročilo iz dvorne pisarne našemu znanemu in zaslužnemu čebelarstvu izvozniku v Bohinjski Bistrici g. Janku Stergarju za 50 rojev, ki so prestali srečno dolgo pot, o čemer pričata pismena zahvala in čestitka kralja Fuada, ki jo hrani g. Stergar še danes.

*** Ljubljanski velešejem** (od 30. maja do 8. junija) bo obiskovalcem vsekako nudil mnogo novega in zanimivega. Z obilico razstavljenih predmetov (strojev, papirnatih, kemičnih, živilskih, usnjenih izdelkov, blaga) podajata naša domača industrija in obrt pregled o svojem delu in napredku v preteklem letu. Zlasti privlačne pa bodo za posetnika še posebne razstave: »Sodobna gospodinja« v zvezi z modno revijo, ki bo nazorno pokazala, kako naj se naše gospodinje, dekleta in deca oblačijo in kretajo v domu, v svetu, v poklicu odnosno v šoli. Gostinska razstava bo zlasti njim, ki žive od tujskega prometa, poučna, ker jim bo prikazala, kako je treba naša gostišča opremiti in kako gostom postreči, da bodo radi vedno znova prihajali v našo sredo. Ker bodo tu razstavljeni še

se zaprli; menda sta irekaj bolni. In gospod inženjer je bil tu. Hotel je govoriti z vami. Rekel je, naj mu pridem takoj povedat, kakor hitro se vrnete domov. In zdaj vas sploh ne bo!

Sreča, da Dora v tem hipu ni videia Romaninega obraza.

»Ne — ne bo me, in z gospodom inženjerjem nimam o čem govoriti. Upam, da se odpebe, dokler sem jaz tu,« je dejala trdo in rezko ter naglo obesila slušalo nazaj.

Ničesar ni hotela več slišati o Viktorju; hvalila je Boga, da je sama tu v tovarni in ga ne vidi. Ali vendar se je čutila tako bedno in zapuščeno, da bi bila najrajši legla in umrla.

Vrgla se je na divan ter zagrebla lice med dlani.

Po tem telefonskem razgovoru z Romano je tekla Dora v svojem strahu in srčni tesnobi k Viktorju, kakor da ji more on kaj pomagati.

Ko jo je spustil Kažuta v sobo, je razburjena povedala Viktorju, kakšno vest je prinesel šofer, in da je potem telefonirala Romani. Skoro dobesedno mu je ponovila ves razgovor, ne izvzemši niti zadnjih Romaninih besed.

Viktorjevo obličje je pobledefo. Toda prav zadnje besede so mu bile dokaz, da je ostala Romana le zato v tovarni, ker se ga hoče ogniti, da ga ne bi več srečala. Gotovo je upala, da odpotuje, preden se vrne ona domov. Globoka guba se mu je zarežala v čelo, in oči, ki so mu jih stisnjenih ustnic se je začrtal izraz jeklene odločnosti.

(Dalje)

množe druge zanimivosti iz zgodovine in sodanega stanja gostišč, si bo gostinsko razstavo vsakdo rad ogledal. Razstava pohištva in avtomobilska razstava bosta nudili obilno izbiro najmodernejših, kakovostno dovršenih in po ceni najraznovrstnejših izdelkov v skladu z novodobnimi praktičnimi izsledki arhitekture in tehnike. Razstava malih živali: kuncev, perutnine, ptic, bo ljubiteljem in rejcem malih živali pokazala, kolikšne uspehe je mogoče doseči z večjo rejo. Da pa bo združeno »utile cum dulce« (koristno z zabavnim) bo poleg razstavišnega prostora veselilni, ki bo odprt tudi ob večerih in bo vsakomur nudil obilo prijetne zabave. Vinski oddelek, plesišča, avtodrom, vrtiljaki, tobogan, vivarij z raznimi, pri nas tujimi živalmi, zlasti pa še variete na prostem, kjer se bodo vsak dan vršile predstave in si ga bodo posetniki velesejma lahko zastopaj ogledali, bodo dajali veselilnemu prostoru videz razkošnosti, obiskovalcem pa mnogo veselja. Zato tudi vi ne pozabite obiskati Ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija. Na železnici, avionih, parnikih polovični popust: za prihod veljaven od 25. maja do 8. junija, za odhod od 30. maja do 16. junija.

* **Brat pokojnega pisatelja Josipa Jurčiča je umrl.** Na Muljavi je umrl v ponedeljek v 90. letu starosti Anton Jurčič, brat pokojnega velikega slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča. Pokopali so ga v sredo na pokopališču v Reki pri Muljavi. Starček je bolehal kakih 14 dni in je mirno zatislil svoje trudne oči. Vid mu je zadnja leta čisto opešal. Blag mu spomin!

* **Protijetični dispanzer v Novem mestu** je začel v ženski bolnišnici redno poslovati. Dispanzer vodi g. dr. Prodan Josip, poleg njega sodelujejo v dispanzerju vsi zdravniki bolnišnice. Ordinacije v dispanzerju so redno vsako soboto od 14. do 18. in sicer le na podlagi nakazila pristojnega zdravnika in listin ustanove, pri kateri je bolnik zavarovan, ali pa občine, kadar gre za siromake.

* **Zlata ruda v Južni Srbiji.** Upokojeni učitelj Peter Lazič iz Skoplja si je pridobil pravico rudosledstva v kumanovskem okolišču. Pri svojem raziskavanju je našel na več krajih v okolici Kumanova, zlasti v reki Pčinji zlato rudo. V Kumanovo pridejo zastopniki neke belgijske družbe, ki bo prevzela izkoriščanje najdišč. V kumborski

okolici pa so našli tudi že bakreno in svinčeno rudo.

* **Smrt najstarejšega Draveljčana.** Te dni so pokopali na draveljskem pokopališču bivšega draveljskega mizarkega mojstra in posestnika g. Franca Carmana, ki je štel 96 let. Pokojnik je bil najstarejši prebivalec bivše občine Zgornje Šiške. Bodj mu lahka zemlja!

* **Smrt orožnika, ki je ustrelil zloglasnega roparja Guzaja.** V Mariboru je umrl te dni 83letnj upokojeni orožniški narednik g. Marko Grizold, ki je bil leta 1880. ustrelil zloglasnega roparja Guzaja.

* **Letos imamo mnogo padavin.** Splošen vremenski pregled kaže, da so bili prvi štiri letošnji meseci zelo mokri, zakaj do 1. maja je padlo v Ljubljani in okolici po podatkih vremensoslovskega zavoda 636.4 milimetra dežja. Najbolj suh mesec je bil marec, ko je padlo samo 54.9 milimetra dežja. Januarja ga je padlo 266.8, februarja 172 in aprila 142.7 milimetra. Kaže, da bo tudi letošnji maj precej deževen. Zanimivo je, da kljub mnogim padavinam ni bilo večjih povodenj.

* **Pomladne konjske dirke** priredi Kolo jahečev in vozačev iz Ljutomeru na praznik vnebohoda 21. t. m. in v nedeljo 24. t. m. na Cvenu pri Ljutomeru. V primeru dežja na dan 24. t. m. se dirka preloži na binškoštno nedeljo 31. t. m. V nedeljo 24. t. m. bo začetek ob 15. uri. Prijatelji konjereje in konjskega športa, udeležite se teh zanimivih dirk polnoštevilno!

* **Nabiranje polžev.** Siromašni sloji okolice Središča nabirajo polže, ki jih kupuje g. Löwy, trgovec v Središču, in jih izvažajo v Francijo. Baje je lansko pomlad izvozil iz Bosne okoli 30 vagonov polžev v Francijo. Tudi v Slovenskih goricah so se začeli baviti ljudje s tem poslom, da nekaj zaslužijo.

* **Neurje v Slovenskih goricah.** Predzadnje sredo popoldne so se nad Slovenskimi goricami zgrnili temni oblaki, vsula se je ploha in za njo še toča, ponekod prav debela. Seveda je napravila sadjarjem in vinogradnikom veliko škodo. Po sadovnjakih je oklestila sadno drevje, po vinogradih pa uničila večje mladike. Škodo je napravila tudi na žitu.

* **V Kaštelu so potegnili iz morja truplo Franca Ladiha iz Dolenje vasi pri Mirni peči.** Ribiči iz Kaštela so nedavno potegnili iz morja truplo utopljenca, pri katerem so našli potni list na ime Franc Ladiha, ki je nedavno odpo-

toval iz Washingtona v našo državo. Pri utopljenca so našli zlato uro in večjo vsoto denarja. Ker v Kaštelu in tudi v Splitu ni bil nikjer prijavljen, so domnevali, da je morda med vožnjo padel s parnika in utonil. O njegovi smrti so bila obveščena oblastva, ki so uvedla preiskavo. Nedavno pa se je kopal v zalivu Kašuni dijak Mirko Čurić in opazil med skalami majhen zavoj. Zavoj je odprl in našel v njem listine na ime Franca Ladiha, poleg tega pa tri vložne knjižice. Ena knjižico je bila izdala Ljubljanska kreditna banka in se glasi na vlogo 20.000 Din, drugo Država na hipotekarna banka tudi na vlogo 20.000 dinarjev, tretjo pa Mestna hranilnica v Ljubljani na enako vlogo. V zavoju so bile tudi tri vložne knjižice ameriških bank z vlogami 3810 dolarjev, dva bančna računa in listine ameriških oblastev o ameriškem državljanstvu pokojnega Franca Ladiha. Našli so tudi delavsko knjižico, iz katere je razvidno, da se je Franc Ladiha rodil v Dolenji vasi, občina Mirna peč. Čurić je zavoj odnesel na sresko načelstvo, ki ga bo izročilo zupuščinškemu sodišču v Splitu, o najdbi pa bodo obveščeni tudi ameriški konzulat v Zagrebu in sorodniki pokojnega Ladiha v Sloveniji. Zdej oblastva raziskujejo, kako se je pokojni Ladiha ponesrečil in ali se je nastanil kje v Splitu. Našli so namreč tudi dva kovčega, ki ju je bil pripeljal v Split. Domnevaajo, da je prišel pokojni Ladiha na oddih in da se je šel kopat v zaliv. Verjetno je, da mu je postalo slabo ali pa da ga je opalila solnčarica in je padel v morje. Ker ni znal plavati, je utonil. V morju ni ležal dolgo, zakaj ko so ga našli, je njegova ura še šla.

* **Truplo z odrezano glavo na železniškem tiru.** Na železniški progi pred predorom v Košakih so našli truplo neznanca, ki je imel odrezano glavo. Odrezano glavo so dobili nekaj metrov od trupla. O tem so bili obveščeni orožniki v Košakih. Pozneje so ugotovili, da je samomorilec 25letnj pisarniški sluga Ivan Horvat, ki je bil uslužben pri tvrdki Jelenc & Šlajmer.

* **Huda avtomobilska nesreča.** V nedeljo je šla 48-letna posestnikova žena Alojzija Cmokova s Tratne pri Grobelnem s sestro v Št. Vid k maši. Ko je stala na cesti pri cerkvi je privozil izza ovinka zobni zdravnik dr. Rudolf Sadnik iz Celja z avtomobilom. Cmokova se ni mogla več izogniti, voznik pa

DOMA

24

»To je moj sin«, je mirno odvrnil gospod Vulfran, vendar pa se mu je poznalo, da ni tako miren, kakor kaže s svojim glasom.

»Čakaj, malo bolj bom sobo razsvetlila«, ji je še rekel. In prižgal je novo luč.

Perina je iznova kriknila.

Ko jo je spet vprašal, kaj ji je, ni rekla niti besedice. Samo z ihtenjem je izdajala to, kar je divjalo v njeni duši.

»Zakaj jokaš?« jo je nato vprašal gospodar.

Zdej je morala nekaj odgovoriti. Komaj je zbrala toliko moči, da je izječljala besede, ki so bile docela brez smisla:

»To je slika... aš sin ... Vi ste njegov oče ...«

O, toliko, da se ni izdala, da je ta slika kazala njenega očeta ...

Tovarnar pa, ki je ni razumel, je stopil k njej in jo je sočutno pogladil po laseh. Potem ji je tiho rekel:

»Kajne, svojega rajnega očeta si se spomnila, sirota?«

»Da, gospod«, je dahnila ...»

»Ubogo dekle!«

Ko bi bil gospod Vulfran samo slutil, kako kruta resnica se skriva za njegovimi in njenimi besedami!

39. POGLAVJE.

Kako sta bila oba nečaka, ki sta drugo jutro prišla po stari navadi spet prav pozno, presenečena, ko sta dobila v kabinetu svo-

jega strica Perino, ki je sedela tako, kakor bi hotela tam večno ostati.

Talouel jima ni nalašč ničesar povedal in je uredil vse tako, da je bila v kabinetu prej kakor onadva.

Kar užival je, ko ju je opazoval. Čeprav je bil sam ves besen na malo vsiljivko, je vendar čutil nekakšno olajšanje, ko je videl, da jeza obeh nečakov ni nič manjša od njegove.

Najbrž si nista mogla razlagati, kako je Perina sploh mogla priti sem. Saj je njun stric le malokdaj sprejel koga v svoj kabinet in je bil tak sprejem pravo odlikovanje.

Ko sta šla, je stopil za njima in ju takoj, ko so se vrata v kabinet zaprla, prav priliznjeno ogovoril:

»Kajne, da sta bila presenečena, hm«, je dejal, »da, kako se je to dekle vtihotapilo k gospodu Vulfranu!«

Nista mu odgovorila, ker nista hotela priznati, da sta bila presenečena.

»Tudi jaz sem debelo pogledal«, je nadaljeval Talouel in stopal za njima. »Saj bi vaju bil prej obvestil, če bi bila bolj zgodaj prišla, tako pa ... Potem najbrž ne bi bila tako v zadregi. Da, človek se mora znati obvladati ...«

S tem jima je dal dvojen pouk: naj drugič prej vstaneta in naj se ne dasta tako presenetiti. Kar vesel je bil. Oba sta se bahala s svojimi šolami, pa ju je vendar lahko učil on, ki nikoli ni videl notranjosti kakšnega višjega učnega zavoda.

Potem je še dodal:

»Ze včeraj mi je povedal gospod Vulfran, da bo dekle odslej stanovalo v njegovem gradu in delalo v njegovi pisarni.«

»Kdo pa je sploh to dekle?« je tedaj iznenada vprašal Teodor.

»Tudi jaz bi to rad vedel«, je mirno odvrnil ravnatelj. »Kakor se mi zdi, tega niti gospod Vulfran sam ne ve.«

»Toda kako je potem mogoče? ...«

»Kako? No, rekel mi je, da je že dolgo iskal nekoga, ki bi bil pameten, molčeč in zvest, da bi mu lahko docela zaupala.«

»Ali mar nima naju?« mu je segel Kazimir v besedo.

»Prav to sem mu tudi jaz rekel!« je vzkliknil Talouel. »Gospod Kazimir je dokončal tehniko in se je dobro izučil teorije, tako da se lahko z vsakomer meri. In zvest vam je tudi! Gospod Teodor pa prav tako. On se že dolga leta ukvarja s trgovino, življenje pa pozna tudi zelo dobro, saj je zrasel iz majhnih razmer. Ali nista tadva dovolj pametna in molčeča? Saj ne mislita na nič drugega kakor na to, kako bi vam olajšala delo. In tudi med seboj sta prijatelja, kakor bi bila brata. Boljših pomočnikov si pač niti misliti ne morete.«

Govoril je priliznjeno kakor med. Skrival pa se je sam pri sebi smejal in se iz obeli nečakov norčeval. Ko nista oba odgovorila niti besedice, je še enkrat dvignil glas in rekel:

»In veste, kaj je na to odgovoril?«

Nečaka sta ga pogledala, on pa je malo počakal, da bi njegove besede bolj učinkovale. Nazadnje je dejal:

»Samo to je rekel: »Hm, moja nečaka!« Kaj naj to pomeni? Nisem se ga upal vprašati. Začo vama ne morem reči nič drugega kakor to, kar sem slišal. Da, in potem mi je rekel še nekaj besed o dekletu. Povedal mi

tudi ni mogel pravočasno ustaviti vozila. Avto je počen Cmokovo in jo zavlekel nekaj metrov daleč. Pri tem se je ovila njena obleka okrog srednje osi, ki je obleko raztrgala. Avtomobil so morali dvigniti, da so lahko potegnili nesrečnico izpod njega. Poškodovana je bila po vsem telesu. Dr. Sadnik je odpešal ponesrečenko nemudno k zdravniku v Smarje, odtod pa v celjsko bolnišnico.

* **Smrtna žrtev konjskega kopita.** Triletni posestnikov sin Brodnjak Franc iz Hajdoš se je splazil na sosedov vrt in se zbaval na ta način, da je tepel konja s šibo po zadnjih nogah. Zival pa je odskočila in udarila fanta v glavo. Fantek je dobl smrtno nevarne poškodbe, za katerimi je čez dva dni umrl.

* **Najden utopljenec.** Te dni je naplavila Sava na levem bregu pri Soteljskem-Vidmu truplo moškega, starega 20 do 30 let. Utopljenec je bil v vodi kakke dva do tri tedne. Na sebi je imel sivočrne hlače, črn suknjič, sivkasto srajco in kratke čevlje iz boksastega usnja. Prepasan je bil z močnim usnjem pasom.

* **Nesreča mladega dekleta.** 14-letni Mariji Brunškovi, stanujoči v Pekrah pri Mariboru, se je zgodila strašna nesreča. Brunškova se je peljala na vozu, ki je bil naložen s travo. Voz pa je zadel v kamen ob cesti in se prevrnil. Tudi Brunškova je padla. Pri padcu pa se ji je konica kose zapihala v levo stran telesa in ga predrla. Nesrečno dekletce so v obupnem stanju nemudno prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Smrtna žrtev nesreče.** Zidarski pomočnik 24 letnj Janez Draksler iz Štepanje vasi se je te dni s kolesom vozil proti Ljubljani na delo k stavbniku Turku. Med potjo ga je imel nalive in Draksler je odprl dežnik. Na Poljanah se mu je pripeljal z vozom nasproti posestnik Avgust Perne, ki ga Draksler zaradi razpetega dežnika ni opazil, pa je s tolikšno silo tresel v konja, da je padel s kolesa. Draksler je imel še toliko moči, da se je sam zavlekel do policijske stražnice, odkoder so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima počen želodec. Draksler je kmalu umrl. Za njim žaluje mlada žena, s katero se je šele nedavno poročil.

* **Obesil se je.** Scherbaumovi pekovski pomočniki v Mariboru so našli te dni v lopu za vozove in orodje na Aleksandrovi cesti

obščenega 43letnega prevoznika kruha Matijo Zupana. Vzrok samomora ni znan. V pisnih ženi in delodajalcu Scherbaumu prosi pokojnik, naj skrbi za vzgojo njegovega mladoletnega sina.

* **Požari v Slovenskih goricah.** Neznani požigalec je upepelil hišo posestnika Antona Serbana v Jakobskem dolu. Naslednje noč je najbrže isti zločinec podtaknil ogenj pri posestniku Jakobu Ekselenskem v isti vasi.

* **Požar v Stopičah pri Novem mestu.** V nedelo, ko so gasilci praznovali god svojega patrona sv. Florjana, je nastal popoldne v Stopičah pri posestniku Štanglju požar, ki je upepelil več skedenj in hlev. Užgala je zgradbo najbrže strela. Sreča v nesreči je bila, da je veter pihal od vasi, sicer bi požar lahko postal usoden za vso vas, ki ima mnogo s slamo kritih hiš.

* **Od veseja, da je dobil delo, se mu je zmešalo.** Na postaji v Paračini je znorel od veselja, ker je dobil delo, delavec Henrik Belič iz Meliša pri Jelšah v Sloveniji. Belič je bil zelo dolgo brez vsakega dela in z družino je živel v hudi bedi. Pred nekaj dnevi pa je prejel veselo vest, da mu je zagotovljeno delo v rudniku Rtanu. Ves vesel se je Henrik Belič odločil za pot. Prej pa je še prodal vse svoje siromašno premoženje, da si je mogel kupiti železniško karto. Ko se je pripeljal do Paračine, je moral čakati na odhod zaječarskega vlaka. Kljub dolgemu čakanju je bil Belič dobre volje in mu je veselje kar čarelo z obraza, da je po tolikem času stradanja dobil zaposlitev. Pozno ponoči pa je ves razigran v trenutku, ko je zaslišal pisk lokomotive, plam pred postajo. Pri tem pa je padel, zaradi česar je dobil tri večje praske na obrazu. Kmalu je začel izredno veselo kričati. Njegovi tovariši so ga zastop mirjevali. Naposled so spoznali, da se je Belič od veselja omračil um. Zjutraj pa je Belič dobil še močnejši živčni napad, da so ga morali spraviti v varstvo v bolnišnico. Pa tudi v bolnišnici Beliča dobra volja ni minila. Kar naprej se je smejal in vpil: »Pustite me na delo, saj se je že zdanilo.«

* **Smrtna nesreča pri delu.** 24letnj delavec Ludvik Rovšek, doma iz Gornjega Hotiča, je poleg železniškega mosta pri Poganiuku z drugimi delavci popravljaj nasip. S čolnom je Rovšek skupaj s svojim tovarišem Osolni-

kom prevažal pesek. Čoln je trčil ob nasipno. Osolnik je pravočasno skočil na kopno, Rovšek pa je ostal v čolnu, katerega so valovi naglo zanesli v sredino reke. Čoln se je prevrnil in nesrečni delavec je takoj izginil pod vodo. Bil je dober delavec.

* **Za hčerjo v smrt.** Poročali smo že, da je nedavno skočila mlada delavka Marija Gregorčičeva v Ljubljani pod vrhniški vlak in ostala na mestu mrtva. Dekletova mati 42-letna Ivana Gregorčičeva se je tedaj zglasila na policiji, kjer pa niso dobili vtiska, da bi bila stara Gregorčičeva kaj posebno razburjena ali vznemirjena zaradi hčerine smrti. Izkazalo se pa je, da je nagla hčerina smrt mater le zelo potrla, zakaj te dni so našli Ivano Gregorčičevo obešeno v njenem stanovanju. Dvojina žaloigra v družini mestnega delavca Gregorčiča je v okolici napravila globok vtisk.

* **Miši so razgrizle tisočake.** Pred dvema mesecema se je oglasila v ljubljanski podružnici Narodne banke priletna ženica, potegnila iz cekarja rdečo rutico in jo z drhtečimi rokami odvezala. Gospodje pri blagajni so ostrmeili: v rutici je bilo nekaj tisočakov. Ženica je povedala, da je doma na podstrešju hranila 70 tisočakov, ki so jih oglodale miši. Prosila je, naj jih zamenjajo. Zamenjali so jih sicer, aji manjkalo je toliko, da ni dobila izplačanih več kakor 12 tisočakov.

* **Do smrti je pobil s sekiro tasta in taščo, nato se pa obesil.** V Lichendorfu pri Cmureku ob meji se je izvršil grozovit umor. Upokojeni policijski nadzornik Alojzij Šober je pobil s sekiro do smrti svojega tasta 98letnega preužitkarja Franca Hödla in taščo, 83letno preužitkarico Marijo Hödlovo. Po krvavem dejanju je šel zet v skedenj in se obesil. Šober je bil prevzel posestvece od staršev svoje žene, ki sta si izgovorila skromen preužitek. Zaradi preužitka pa so nastali v hiši prepiri, ki so imeli za posledico tako strašen konec.

* **Detomor.** Mlinar Murkovič v Kuršincih je pri čiščenju potoka Bukovnice naletel v vodi na otroško trupelce. Preiskava je dognala, da je rejenka nekega posestnika v Savcih živo rojeno dete vrgla v vodo. Nečloveška mati je svoj zločin že priznala.

* **Zaradi razpečevanja ponarejenih 20dinarskih kovancev** je bila obsojena pred ma-

je, da jo je vzel samo zaradi tega na grad, da bi bila varna pred nekaterimi ljudmi. Koga je s tem mislil, ne vem. Dobesedno tako mi je povedal.

Še zmerom sta oba molčala. On pa ni odnehal, ampak je nadaljeval:

»Rad bi pa tudi jaz vedel, koga je morali misliti. Kdo naj bi bil mlademu dekletu nevaren? In kako nevaren? To so mi sama nerazumljiva vprašanja. Morda bosta vedela vidva pravi odgovor?«

Zdaj se je že dovolj igral z njima kakor mačka z mišjo. Za poslednji udarec pa je pri pravil novico, o kateri je vedel, da bo oba zadela v živo.

»Res je tudi to, je dejal, da utegne priti vsak dan gospod Edmund, ali pa da bomo vsaj zvedeli, kje se mudi. Gospod Vulfran zadnje čase neprestano povprašuje za njim in vse kaže, da mora imeti neko zanesljivo sled.«

»Ali o tem kaj veste?« je vprašal Teodor, ki ni imel toliko ponosa, da bi bil prikrikl svojo radovednost.

»Samo to, kar sam vidim«, je rekel Talouel. »Gospod Vulfran je namreč vzel to dekletko zato, da bi mu prevajala pisma in brzojavke, ki jih dobiva iz Indije.«

Potem je nadaljeval s hlinjeno zagrenjenostjo:

»Prav zato je zelo žalostno in obžalovanja vredno, da vi, gospod Kazimir, ki ste se vendar vsega učili, ne znate angleško. Tako bi lahko zvedeli vse, kar prihaja iz Indije in bi nas rešili nadležnega dekleta, ki zavzema zdaj mesto, kakršnega nikakor ne zasluži.«

Morda boste vi odkrili kakšno sredstvo, da bi se je odkrižali. Seveda mora biti to sredstvo tako, da ne bo nazadnje nam škodovalo. Če ga bosta odkrila, lahko računata tudi name.«

Med tem ko je to govoril, je večkrat skrivaj pogledal na dvorišče. In res je hotel slušati, da je opazil pismonošo, ki je prinašal brzojavko.

»Pogtejta!« je tedaj vzkliknil. »To bo najbrž odgovor na tisto brzojavko, ki jo je gospod Vulfran pred kratkim poslal v Dako. Kako bi bilo dobro, če bi mogli zvedeti, kaj je v njej. Tako bi bili vsaj na jasnem, kaj se prav za prav pripravlja. Zdaj vemo toliko kakor nič . . .«

Malo je pomislil, potem pa je nadaljeval:

»Ali ne bi bilo imenitno, če bi vi sami znali angleško, gospod Kazimir. Kako bi vam bil stric hvaležen, če bi mu vi lahko prvi sporočili, da se njegov sin vrača domov! Tako pa bo ostala ta prijetna naloga prihranjena za to pritepenko, ki nam dela samo nadlego.«

Sel je stopal zelo počasi in precej časa je minilo, preden je prišel do hišnih vrat. Tedaj mu je Talouel zastavil pot in mu rekel:

»Hm, kakor vidim, se ti ne mudi prav zelo . . .«

»Ali mislite, da si bom zaradi takele malenkosti vse pete obrusil?« je odvrnil pismonoša. Potem pa je vprašal:

»Kje pa naj brzojavko oddam?«

»Kar menj jo da!«, mu je ukazal ravnatelj in odnesel brzojavko sam v pisarno h gospodu Vulfranu.

Tovarnar je sedel pri oknu, ko je Talouel vstopil in mu povedal, kaj je prišlo.

»Ali naj brzojavko kar odprem?« je vprašal.

»Da, le dajte jo!«
Toda komaj je odtrgal pečat, že je vzkliknil:

»Angleška je!«
»Potem bo pa treba poklicati Avrelijo«, je odvrnil gospod Vulfran mirno, a vendar z glasom, ki ni dopuščal ugovaranja.

Perina je takoj nato prišla in brzojavko preletela z očmi. Odgovor iz Dake je bil naslednji:

PRIJATELJ SE JE IMENOVAL LESERRE, FRANCOŠKI TRGOVEC, ZADNJE VESTI PRED PETIMI LETI. V DEHRI JE OČE MACKERNESS. NJEMU PISAL, KAKOR NAROČENO.

»Pred petimi leti!« je bolešno vzkliknil gospod Vulfran, ki si je zaenkrat zapomnil samo to vest. »Kaj se je morda med tem že vse zgodilo! Kako naj poiščem sledove, ki so stari že pet let!«

Toda tovarnar ni bil mož, ki bi se kdaj predal brezplodnemu jadikovanju. To je tudi takoj povedal z naslednjimi besedami:

»Z obžalovanjem se še nikoli ni nič izpremenilo. Sprijazniti se je treba s tem, kar je. Temu Lessereu boš napisala francosko brzojavko, ker je Francoz, očetu Mackernessu pa bo treba poslati angleško.«

Angleška brzojavka je bila hitro sestavljena, nekoliko več dela pa je imela Perina s francosko. Ze pri prvih besedah je obstala in prosila gospoda Vulfrana ali sme iti v Vendičovo pisarno po besednjak.

»Kako, saj vendar znaš francosko?« se je začudil tovarnar.

Im senatom v Mariboru 27letna posestnikova hči Marija Tašnerjeva z Grajenščaka na šest mesecev strogega zapora in 480 Din globe.

* **Otroka je vrgla v Savo.** Na okrožnem sodišču v Celju se je zagovarjala 27letna služkinja Ana Pisaričeva iz Lastniča pri Kozjem zaradi detomora. Pisaričeva je porodila v hiši Neže Grobeiškove v Senovem pri Rajhenburgu deklico, ki jo je nekaj dni nato vrgla pri neki čuvajnici ob železniški progi v Savo. Pisaričeva je bila obsojena na eno leto zapora in v plačilo 300 Din povprečnine.

* **Tatvina.** Nedavno sta se peljala iz Zagreba proti Mariboru brata Jože in Anton Klun, delavca iz Senovega pri Rajhenburgu. Bila sta zadnji čas zaposlena v Franciji, odkoder sta se vrnila v Jugoslavijo, da odslužita kadrovski rok. Med vožnjo sta se seznanila z 41letnim delavcem Valentinom iz Škoflje v vasi pri Celju. Vsi trije so v Celju izstopili. Najprej so šli v neki hotel, kjer sta oba brata v hlevu pustila svoja kovčega in šla iskat prenočišče. Ko sta bila tudi s prenočiščem preskrbljena, so vsi trije šli v park. Tu jima je Valentin rekel, naj ga počakata, ker gre k brivcu. Ker ga dalje časa ni bilo, se jima je zdela njegova dolga odsotnost sumljiva. Šla sta po kovčega v hlev, a sta ugotovila, da jima je Valentin kovčega odnesel. Celjska policija je že naslednjega dne v neki hiši na Hribu sv. Jožefa našla oba kovčega, vendar je iz kovčega zmanjkalo nekaj obleke. Valentina so aretirali še istega dne.

* **Otroci vlomilci.** V Mežici so nedavno ponoči 10letni Joško, 11letni Anton, 10letni Robert in 12letni Franc vlomili skozi strop v skladišče orglarskega mojstra Helmuta Janca in ukradli razne potrebščine za sestavljanje orgel. Isto noč so ukradli otroci tamkajšnjemu župniku Ivanu Hornboku in gostinčarju Rudolfu Stoparju večjo zalogo jaja. Mladi zlikovci so orožnikom vse priznali.

* **Dvojni roparski umor v Regerči vasi pri Novem mestu pojasnjen.** Dne 8. t. m. se je oglašil v trgovini g. Franca Šuca v Šmartnem pri Litiji čedno oblečen mladenič ter nakupil raznega blaga. Pravil je, da prihaja iz Kosovske Mitrovice, kjer je v neki železniški industriji zaposlen kot kovinski strugar. Po nakupu je povabil trgovca g. Šuca v Železnikovo gostilno na kozarček vina. Ker je kazal debelo mošnjo, se je okrog njegove s pijačo in jedjo obložene mize zbralo kmalu

mного fantov in tudi nekaj deklet. Pijače je bilo toliko, da so fantje polne šefane na skrivaj odnašali na svoje domove. Pozno ponoči šele je šel čedni kavalir spat v sobo, ki mu jo je dala na razpolago gospodinja. Se ponoči je zvedela orožniška postaja v Litiji o tem gostu in orožniška patrrola se je odpravila v Šmartno v Železnikovo gostilno, kjer so dobili domače še po koncu. Previdno so potrkali na gostova vrata in stopili v sobo. Fant je ležal v postelji, pa se je orožnikov tako ustrašil, da dolgo ni mogel izpregovoriti. Ko so ga legitimirali, se je izkazalo, da so orožniki napravili izvrsten plen: dobili so od decembra lani iskanega roparskega morilca Zahoreka Kazimira, rojenega l. 1914, v Toplicah pri Zagorju, izučenega kovinskega strugarja. Uklenili so ga in odvedli v litijske sodne zapore in dalje v Ljubljano. Pri neni so našli nad 5000 Din. Zahorek je v Regerči vasi s pajdašem Francem Venecijo umoril lani posestnika Repovža in njegovo 43 letno hčerko Marijo ter hišo izropal. Ta umor je po Zahorekovi izjavi zasnoval bravec Franc Drobne, aže, da je Zahorekova družba šla še nekaj drugih članov, ki pridejo gotovo vsi za zapaha. Družba ima na vesti še več vlomov in ropov.

* **Mrtvec pred hišo.** Grd zločin je bil izvršen te dni pri Veliki Nedelji v Slovenskih goricah. Pred hišo posestnika Kukovca so našli mrtvega v mlaki krvi želarja Stefana Winterja iz Senežic. O najdbi obveščeni orožniki so takoj začeli preiskavo. Sum je padel na znanega pretepača Ferdinanda Kukovca, ki je bil že večkrat zaprt. Pri zasliševanju je Kukovec najprej zanikal zločin, pod težo dokazov pa je priznal krvavo dejanje. Orožniki so ga izročili sodišču. Strašno dejanje Kukovca je pri prebivalstvu izzvalo veliko ogorčenje. Pokojni Stefan Winter je bil poročen in ima sedem nepreskrbljenih otrok.

* **Zagonetna žrtev požara.** Poročali smo že, da je posestnica Ana Škorbutova v Zgornji Poljskavi postala žrtev požara. Prvotno se je domnevalo, da gre za samomor, zdaj pa se je zadeva spet obrnila, ker ne vedo, kam bi mogla izginiti lestev, ki je držala na svišli. Ugotovilo se je namreč, da je izključeno, da bi bila lestev zgorela. Zdaj se v tej smeri vršijo poizvedbe v svrhu razjasnitve skrivnostne smrti Ane Škorbutove.

* **Skrivnosten napad.** V Prosenjaku je bil lani novembra napaden kmečki fant Julij Krčmar, ki so ga napadali s kolom pobili na tla. Ljudje, ki so ga našli, so ga spravili v bolnišnico, kjer se je zdravnikom posrečilo Krčmarju rešiti življenje. Napad se je te dni obravnaval pred sodiščem v Mariboru in so sedeli na zatožni klopi 24letni delavec Ludvik Sočak, 26letni delavec Ladislav Vöröš in 24letni čevljarški pomočnik Mihael Vöröš. Vöröseva sta izpovedala, da Krčmarja sploh ne poznata, Sočak pa, da je bil s Krčmarjem dober. Na podlagi izpovedb prič, ki so navedene fante videli stikati okoli Krčmarja, se je sodni senat prepričal o krivdi obtožencev ter obsodil Sočaka na leto dni in trajno izgubo častnih državljanskih pravic. Mihaela Vöröša na dve leti, Ladislava Vöröša pa na šest mesecev in oba na trajno izgubo častnih pravic.

* **Izsledena nevarna tatvica.** Pred kratkim se je pojavila v Ptujju mlada ženska in se gibala navadno okrog trgovin s tkanino. Kjer je opazila, da je v trgovini več strank in da je trgovsko osebje zaposleno, je stopila v trgovino in zahtevala najfinejše blago, posebno svilene robce. V navalu je porabila priliko in z bliskovito naglico pospravila ukradene reči v že pripravljeno torbo. Kupila seveda ni ničesar, temveč se je poslovila s kratkim izgovorom. Trgovec je prišel na sled tatvine šele tedaj, ko je bila tatvica že na prostem. Prihožbe o tatvinah so se na policiji množile, vendar se je ženska znala očesu postaviti spretno izogibati. Naposled pa se je ptujski policiji vendar le posrečilo nevarno tatvico prijeti. Na stražnici so ugotovili, da je tatvica 26letna Angela Horvatova, rojena Kamplova, iz Apač pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

* **Kradli so konje in jih prodajali v Avstrijo.** Prevaljskim orožnikom se je posrečilo dober lov. Razkrinkali so drzno tatinsko tolpo, ki je bila sirah kmetov na meji. Kradla je iz hlevov konje in jih tihotapila v Avstrijo, kjer je imela svojega zaupnika, ki je potem ukradene konje prodajal. Tatvine konj so se dogajale že dalje časa. Tatvine so bile izvršene pri posestniku Smrečniku na Strojni, pri posestniku Suku na Suhem vrhu, pri posestniku Merkaču v Kotljah in pri posestniku Repotočniku v Tolstem vrhu. Posestniku Lisniku v Gaberniku pa je bila iz hleva najprej odpe-

»Znam, samo v pravopisu nisem preveč trdna. Ker nočem, da bi se na pošti smejali hrzjavki, ki bo podpisana z vašim imenom, bi rajši nekaj besed pogledala v besednjaku.«

»Torej ne bi znala napisati pisma brez napake...«

»O, zdi se mi celo, da bi bilo v njem precej napak. Angleško pismo pišem dosti laže kakor francosko, ker je v angleščini pravopis preprostejši.«

»Ali nisi nikoli hodila v šole?«

»Sploh še nobene šole nisem videla. Samo to znam, česar sta me naučila oče in mati, ko smo skupaj potovali po svetu. Tako se seveda nisem mogla prav dosti naučiti.«

»Veseli me, da mi vse to tako odkrito priznaš. Poskusil ti bom pomagati, da boš nadomestila to, česar nisi po svoji krivdi zamudila. Zdaj pa poskrbiva najprej za to, kar je najnujnejše.«

Šele popoldne, ko sta se peljala v tovarno, sta se iznova vrnila na učenje.

»Ali si svojemu sodniku že pisala?« jo je vprašal tovarnar.

»Se ne, gospod.«

»Zakaj pa ne?«

»Ker ne želim ničesar drugega kakor to, da bi lahko zmerom ostala tu. Saj ste tako dobri z menoj, da sem resnično srečna.«

»Torej ne bi šla rada stran?«

»Samo vsak dan iznova bi vam rada pokazala, kako sem vam hvaležna za vse, kar ste mi dobrega storili.«

»Če je tako, je pa zdaj res najbolje, da ničesar ne pišeš. Pozneje boš pač videla, kako se bo vse obrnilo. Toda da mi boš lahko pomagala, se boš morala učiti. Potreboval bom

tajnico, da bo odpravljala moje zasebne dopise. Ta tajnica boš ti, samo dobro pisati se boš morala naučiti.«

»Rada bom storila vse, kar boste hoteli«, je odvrnila Perina. »Bodite prepričani, da se ničesar ne bojim, najmanj pa učenja.«

»No, če je tako, bo vse hitro urejeno. Pri nas imamo zelo dobro učiteljico. Ko se bova vračala, bova stopila k njej in se pogovorila z njo, da te bo vsak večer dve uri učila. Izbrala bova tiste ure, ko te ne bom potreboval. Z njo se boš lahko zelo dobro razumela. Samo dve napaki ima: svojo postavo — vedeti moraš, da je večja in močnejša od mene — in nesrečno ime. Imenuje se gospodična Lepotičnikova, čeprav je vse prej kakor lepa. Izprva je učila pri boljših družinah, toda otroci so se je zaradi njene crjaške postave bali, starejši pa so se ji zaradi smešnega imena pomehovali. Tedaj je zapustila mesto in se posvetila pouku na deželi. Pri nas ima zelo lepe uspehe. Njeni razredi so najboljši v vsem okraju, in njeni višji so cenjeni kot najboljšo učiteljico. Se celo iz Amiensa ne bi mogel dobiti boljše vzgojiteljice zate.«

Ko sta že pregledala vse tovarne in se vračala domov, je velel gospod Vulfran ustaviti pred šolo. Gospodična Lepotičnikova je tovarnarja opazila z vrta in mu je prihitela naproti, da mu ne bi bilo treba stopiti z voza. Zdaj si je Perina nenavadno učiteljico lahko ogledala. Po postavi je bila res velika, toda na njenem obrazu je brala toliko dobrotljivosti in skrbnosti, da se je kar čudila, kako so se mogli ljudje iz nje norčevati

Vsemogočnemu gospodarju vsega Maraucourta učiteljica prošnje seveda ni mogla odbiti in tako so se hitro pogodili, kdaj jo bo hodila učiti.

»Izobraženo dekle bom napravila iz nje«, je dejala gospodična Lepotičnikova. »Kako lepe oči ima. Kakor kakšna gazela. Sicer gazele še nikoli nisem videla, toda prav zanesljivo vem, da morajo imeti take oči.«

Toda čez dva dni, ko je že preizkusila, kaj »gazela« zna, je imela o njej še čisto drugačno mnenje. Ko je prišel namreč zvečer gospod Vulfran v grad in jo vprašal, kaj misli o svoji učenki, je povedala:

»Kakšna huda katastrofa bi bila — gospodična Lepotičnikova je namreč rada uporabljala tako krepke izraze, kakor je bila sama — »kakšna huda katastrofa bi bila, če bi bilo to dekle ostalo brez prave vzgoje!«

»Razumna je, ali ne?«

»Razumna! Recite rajši, da je najrazumnejše dekle, kar jih je mogoče dobiti, če se smem tako izraziti!«

»Kaj pa neno pisanje?« je hitro vprašal gospod Vulfran. Njega je najbolj zanimalo to, ali bo Perina kmalu lahko uporabil za zasebno tajnico.

»Prav lepo zaenkrat še ne piše, toda to se bo hitro popravilo.«

»Pravopis?«

»Tam še šepa.«

»In drugače?«

»Za preizkušnjo bi ji bila lahko narekovala kakšen sestavek. S tem bi bila odkrila, koliko zna pravopisja in kakšno pisavo ima.

(Dalje)

Ijana krava, pozneje pa kobila. Sledovi ukradenih živali so držale proti avstrijski meji, in sicer največkrat skozi gozdove pri Jamnici. Orožniki so zdaj tatove izsledili. So to mlinar Anton Gmajner od Sv. Danjela, Glinik Jožef iz Velikovca in hlapec Hribar Jožef iz Jamnice. V Avstriji pa so imeli kot pomagača nekega Blažiča, italijanskega državljan, ki je bil iz naše države zaradi tatvin za trajno izgnan. Posrečilo se je tudi dognati, kam so v Avstriji prodali ukradene konje. Konje bodo vrnil lastnikom.

*** Kaznilnico je hotel zažgati.** V mariborski moški kaznilnici so imeli razburljiv doživljanje. Neki na dosmrtno ječo obsojeni jetnik je skušal kaznilnico zažgati in sam izvršiti samomor. V svoji celici je dal slamojačo k vratom in jo zažgal. Potem se je vlegel pod okno in si prerezal žile na rokah. Ker pa se je menda zbal, da bi ga dim prej zadušil, preden bi mu odtokla iz prerezanih žil kri, je postavil poleg sebe vrč z vodo, iz katerega je močil krpo, katero si je dal na obraz in se tako varoval pred zadušenjem. Še pravočasno so pazniki opazili dim. Vrata pa so morali odpreti s silo, ker jih je kaznjenec od znotraj zabarikadiral. Potem so pogasili ogenj in spravili jetnika, ki se je krčevito branil, v bolniško sobo. Ogenj je v celici precej ožgal vrata in tla, druge škode pa ni napravil.

*** Zanimiva zgodba o ukradeni kravi.** Pred dnevi se je zgledil pri posestniku Ivanu Javku v Limbušu 14letni Ferdinand in se ponudil za pastirja. Javk ga je res sprejel in mali Ferdo je obe kravi gnal na pašo. Zvečer pa ga ni bilo nazaj. Izginil je z dobro rejeno kravo med tem ko je suho bušo pustil na paši samo. Fant je šel proti Mariboru in skušal kravo prodati v Studencih in pozneje v mestu. Ni pa mogel živali prodati, ker ni imel pri sebi živinskega izkaza. V Mariboru ga je stražnik prijel in nato so studenški orožniki vso zadevo razjasnili. Javk je dobil svojo kravo nazaj, fanta pa so izročili sodišču.

*** Vlomij po deželi.** Nedavno je bilo vlomljeno v krojaško delavnico Ferdinanda Tomažiča na Tratah. Vlomilci so odnesli za 1000 dinarjev sukna. Isto noč so imeli tudi v gostilni Kristine Karnerjeve v Velki neljube goste. Iz kleti so rokomavlj ukradli 30 litrov žganja. Orožniki so vlomilca kmalu izsledili. Sta to 33letni delavec Franc Ornič od Marije Snežne in 21letni delavec Areh Prandl, ki sta oba vloma priznala.

*** Nag blaznež na cesti.** Nedavno popoldne je orožništvo z Iga telefoniralo ljubljanski policiji, naj na Ižanski cesti počaka in prime 39letnega Alojzija Pintarja, doma iz Bohinjske Bistrice in stanujočega na Škriljah na Igu. Orožništvo je sporočilo, da je Pintar nekemu kmetu odpeljal voz s konji v smeri proti Ljubljani. Policija je Pintarja res prišla in ga zaslišala. Že pri prvih besedah pa se je izkazalo, da mož ni tat, temveč zmeden človek. Policija je zato Pintarju samo vzela voz s konji, njega samega pa izpustila. Pintar je nekaj časa taval po Ižanski cesti, v mraku pa se je slekel do nagega in zmetal obleko v potok Iško. Nato je nag kolovratil po Barju. Tam je bilo še pokonci dosti ljudi, ki so zagnali vrišč. Zvečer je morala policija ponovno nastopiti in je blazneža ujela. Zdravstveni svetnik dr. Luznar je blazneža pregledal in ugotovil hud primer duševne bolezni. Pintar je tožil o vročini in je bilo očitno, da je odložil obleko, ker mu je bilo prevroče. Pintarja so spravili na opazovalni oddelek splošne bolnišnice.

*** Roparski napad na hišo.** V Mokronogu so nedavno noč izvršili trije okrinkani neznanci drzen vrom v hišo 60letne Katarine Borštnerjeve, vdove po železniškem uradniku. Zločinci so vdrli v hišo skozi podstrešje, odkoder so dospeli v spalnico, kjer sta spala Borštnerjeva in pri njej stanujoči 12letni Leopold Plus. S samokresi oboroženi roparji so ju tedaj pobili na tla. Borštnerjevo so zvezali. Eden ji je pokleknil na prsa in jo začel daviti. Dabila je tudi več udarcev. Deček je začel jokati in prositi milosti, a tudi njega so zvezali, mu vrgli več cunj čez obraz in ga

zvezanega porinili pod posteljo. Potem je šel eden izmed roparjev v sosedno sobo, kjer je stikal za denarjem, druga dva pa sta ostala na straži pri vdovi in dečku. Ze čez čas se je tretji ropar vrnil iz sosedne sobe in pripomnil ostalima dvema: »Vse je v redu!« Nato so vsi trije pobegnili skozi hišna vrata. Ko sta si vdova in deček nekoliko opomogla in se rešila vezi, sta obvestila o ropu sosede in orožnike. Orožniki so ugotovili, da so roparji odnesli vdovi iz sobe 35.500 Din, ki jih je hranila v omari. Ta denar je dobila Borštnerjeva pred nekaj dnevi kot kupnino za hišo, iz katere se mora čez nekaj dni izseliti. Prav gotovo je bilo roparjem znano, da ima denar v hiši, a temeljito so morali tudi poznati razmere v hiši. V zvezi z drznim ropom so orožniki aretirali tri domačine, a med Stično in Višnjo goro sta bila aretirana še dva moža iz Mokronoga in neki neznanec.

*** Sodba proti barjanskemu požigalcu potrjena.** Pred malim senatom v Ljubljani je bil marca obsojen zaradi zločina požiga na eno leto in šest mesecev strogega zapora krovski pomočnik Ivan Štrukelj. Obsojen je bil je zaradi treh požigov. Ivan Štrukelj se je pritožil na apelacijsko sodišče, češ da je sodba prehuda. Državni tožilec pa tudi ni bil s prvo sodbo zadovoljen in je vložil priziv zaradi prenizke kazni. Apelacijsko sodišče je oba priziva zavrnilo in potrdilo prvo sodbo v njenem polnem obsegu.

*** Za nož šest mesecev.** Pred kazenskim sodnikom v Ljubljani, se je zagovarjal 36letni predilniški delavec Anton Mežek iz Zg. pri Trzinu zaradi telesne poškodbe, ker je v Trzinu z nožem sunil v prsni koš Primoža Smoleja in v ustno votlino Smoleja mlajšega. Mežek je bil obsojen na šest mesecev strogega zapora, obema Smolejema pa ima plačati okoli 1500 Din.

*** Neznanec je izvršil pet vlomov.** Trgovec z usnjem Ivo Martinušič v Ljutomeru je te dni zjutraj, ko je odpiral trgovino, doživel neprijetno presenečenje. Ugotovil je, da mu je neznani vlomilec odnesel iz blagajne 5 do 6 tisoč dinarjev. Blaga ni zmanjkalo nič. To dejstvo, potem sledovi na dvorišču in enak način vloma pričajo, da je bil na delu isti zločinec, ki je v kratkih mesecih posetil trgovino g. Krainza, lekarno in dvakrat Bačovo trgovino.

*** Tatvine v mariborskih železniških delavnicah.** V zvezi z razkritjem ogromnih tatvin v delavnicah državnih železnic v Mariboru, kjer je bilo v teku zadnjega časa ukradene 50.000 kg žlahtne bele kovine, so prišli zdaj na sled še drugim tatvinam. Gre za več vagonov železja in drugega materiala, ki je bil porabljen v zasebne svrhe.

*** Poštni voz so izropali.** V začetku septembra lani se je zgodil pri Skrlju blizu Sušaka hud zločin. Neznani rokovanjci so napadli z orožjem poštni voz. Voznika so z udarci pobili, da se je onesvestil, ostale potnike pa so z orožjem strahovali. Iz poštnega voza so pobrali vse vrednosti, med drugim tudi denarno vrečo, v kateri je bilo 28.500 dinarjev. Po zločinu so roparji izginili in za njimi je zmanjkala vsaka sled. Oblastva pa niso mirovala. Nekaj mesecev po zločinu so aretirali dva roparja, in sicer Josa Hudoroviča in njegovega pomočnika Pavešiča. Za tretjim Jovom Hudorovičem pa je bila izdana tiralica. Tri četrt leta se je možak potikal širom sveta, te dni pa se je klatil s svojo prijateljico Anželo Breščalkovo po Moravski dolini. Oba so orožniki aretirali in bosta odpravljeni na Sušak.

*** Napad na sodnika.** Smrkolj Lojze v Krenicah ima včasih čudne dneve. Očividno ni z njegovim razumom vse v redu. V takih trenutkih je mož tudi nasilen. Poslednje čase se mu je stanje poslabšalo, zlasti odkar je imel opravka na litijem sodišču. Smrkolj ima z neko okoliščanko otroka. Ker je bil Lojze takrat v službi kot pomožni železniški delavec, je bil obsojen na plačevanje. Zapadle zneske so mu odtrgovali kar od zaslužkov. Nezakonskega očeta je to močno jezilo. Večkrat je grozil bivšim predstojni-

kom na železniški progi, potem pa še litij-skim sodnikom in sodnim uradnikom. Te dni je zvedel, da ga mati nezakonskega otroka spet prijemlje zaradi plačevanja zaostale preživnine. Lojzeta je to spravilo v tako razpoloženje, da je grozil z maščevanjem vsem, kar je navdajalo sosede s precejšnjim strahom. V nedeljo si je možak pripravil orožje posebne vrste. Nekje je dobil kos železa in ga pritrdil na močno vrvi, dolgo kakega pol metra. V ponedeljek pa se je odpravil v Litijo. Povpraševal je po sodniku dr. Janku Karlovšku, ki je bil podpisan na nedavnem sodnem spisu. Dobil ga je na postaji pri vlaku. Smrkolj se je pobesnel vrgel na nedolžno žrtev. Z vso silo je udarjal po dr. Karlovšku in mu je prizadejal take poškodbe po glavi, da se je sodnik zgrudil na tla. Okoli stoječi potniki in orožniki, ki je imel službo pri vlaku, so navalili na pobesnenca in ga zadržali, dokler ga niso orožniki odvedli.

*** Orožnike sta napadla.** Pretekli mesec je bilo vlomljeno v samotno hišo Vincenca Verovška v Kamnici. Že 6. t. m. ponoči pa so v domu zabeležili nov večji vrom, katerega žrtev je postala Marija Klemenčeva. Vsa soseska je posumila, da mora imeti prste vmes Ivan Ogrin, po domače Andrijašev, ki je znan delomrznež in tat in se rad postavlja kot nepremagljiv pretepač, dasi mu manjka ena roka do zapestja in mora nositi protezo. Sosedom je bila znana njegova preteklost in tudi to, da je bil ves zadnji čas brez zaslužka. Zato so postali pozorni na to, odkod mu denar, s katerim je razpolagal. Gotovo ga ni prinesel s seboj, ko se je vrnil v domaći kraj iz mariborske kaznilnice, kjer je sedel zaradi atentata, izvršenega 27. junija l. 1932. na tedanjega šolskega upravitelja g. Nikolo Einspilleria v Doči. Orožništvo je Ogrina zasledovalo že v noči na petek in ga je zasledilo, ko je mirno spal v šupi. Orožnik mu je malo pretipal žepe, še preden se je zbudil. Ko je prvič posegel v njegov žep, je potegnil iz njega nekaj srebrnega denarja in srebrno uro, ki je bila ukradena pri Klemenčevi. V tem trenutku pa se je Ogrin že prebudil in je z gnojnicami vilami s tako silo navalil na orožnike, da so se morali umakniti in nadaljevati zasledovanje šele pri belem dnevu. Ena patrula ga je potem v prvih popoldanskih urah opazila sredi vasi, ko ji je prav prihajal naproti in se je tudi takoj uporno zagnal vanjo z velikim kuhinjskim nožem. Potem se je pričela divja gonja za njim mimo župnišča preko polja proti gozdu. Ogrin se je čutil premalo močnega in je ubral pot pod noge, med zasledovanjem pa se je neprestano postavil v bran. Sredi polja mu je prihitel na pomoč še njegov brat Stanko, oborožen z veliko lopato. Tedaj orožništvo ni preostalo drugo, kakor da se brani z orožjem in je komandir ustrelil proti Janku ter ga z enim strelom pogodil v obe nogi. Šele tedaj je odnehal in tudi Stanka je bilo potem možno aretirati. Janka so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

*** Tatovi so izpodkopali zid pri posestniku Rudolfu Graceju v Finju pri Slovenski Bistrici in vdrli v klet, kjer so mu ukradli več sto litrov vina.** Vlomilci so pustili v kleti pismo, v katerem javljajo, da ga bodo še obiskali.

*** 18 aretacij zaradi vlomov.** V zadnjem času je v okolici občine Ivanjkovcev, zlasti v Jeruzalemu, Brebrovniku, Krčevini in Sveltinjah strahovala ljudj vromilska tolpa, ki je zlasti obiskovala vinske kleti, a tudi stanovanja, trgovine in gostilne. Kradli so kolesa, svinjsko meso, zabelo, vino, žganje, obleko in denar. Tolpa je svoje posle opravljala kar s tovornim avtomobilom, izropala več trgovin in blago spravljala v Varaždin in drugam na Hrvaško, kjer so ga prodajali. Ugotovljeno je, da so samo v Varaždinu prodali 950 litrov žganja. Orožniki iz Ivanjkovcev so bili budno na straži in se jim je zdaj posrečilo tolpo razkrinkati. V njej je tudi nekaj fantov z dobrih kmetij. Aretiranih je že dosedaj 18 članov, ki sedijo v zaporih ormoškega sodišča. Nadaljnje aretacije sledijo.

* **Aretiran lovec nevest.** V Maribor so privedli 35letnega upokojenega orožnika Mihaela Hergamesa, doma iz Podove, ki je osumljen, da je na prav spreten način lovil neveste. Tako je v Mariboru trem sobaricam obljubil zakon ter od njih izvabil večje zneske. Pri aretaciji se je izkazalo, da je hranilno knjižico ponaredil, in sicer iz vloge 42 Din napravil 39.000 Din. Polčija meni, da je aretirani Hergames izvršil še več takšnih sleparstev.

* **Deset vlomov pojasnenih.** Ljubljanska policija je prišla na sled podjetni vlomski tolpi, ki je kradla zlasti po stanovanjih. Najprej so prijeli brezposelnega pekovskega pomočnika Gabrijela Dolenca iz Strug, ki je bil vlomil v stanovanje Mencinovič v Gledališki ulici, potem pa še štiri njegove tovariše. Doslej se je posrečilo pojasniti deset vlomov.

* **Strašen zločin v okolici Čabra.** Dne 1. t. m. se je zgodil v Srednji vasi pri Čabru strašen zločin. 26letni posestnik Anton Knaus je prišel k Mariji Janeževi in ji dejal, da so vse ženske v vasi razen treh čarovnice in da je tudi ona med njimi. Čarovnice lahko napravijo mnogo zlega, pa tudi mnogo dobrega, in bi ga lahko ozdravila, če hoče. Janeževa je spoznala, da je mož nekoliko zmeden in se mu je hotela umakniti, Knaus pa je potegnil nož in ji ga zasadil v hrbet. Nesrečna Janeževa je stekla nekaj korakov, nato pa se je mrtva zgrudila. Knaus je zatem odšel v vas Drago k orožnikom, kjer je priznal zločin. Zatrdjeval je, da je Janeževa kriva njegove bolezni, češ da ga je začarala. Orožniki so Knausa oddali okrožnemu sodišču na Sušaku.

* **Pustolovec Vodopivec obsojen.** Pred malim senatom v Ljubljani se je že drugič zagovarjal 37-letni, v št. Peter na Krasu pristojni Rudolf Vodopivec, po poklicu trgovski pomočnik, prebrisan mednarodni pustolovec in slepar. Vsega je doslej preselel po ječah v Sarajevu, Trstu, Beljaku, na Reki in v Ljubljani devet let in osem mesecev. Vodopivec je osleparil nekega šoferja za vožnjo in izvršil več drugih sleparstev. Obsojen je bil na eno leto in štiri mesece robije ter v izgubo častnih državljskih pravic za štiri leta kakor tudi za trajni izgon iz Jugoslavije.

POPOTNIKOVA TORBA

Mladi kralj je bil boter desetemu sinu

Stična, maja
Posestniku Francetu Župančiču na Mali Dobravi nad Stično je ženica Marija pred tremi tedni rodila desetega sinčka. Srečni oče se je obrnil na višnjegorskega župana g. Erijavca, ki je prav tako oče desetih sinov, in ta je sestavil prošnjo na Nj. Vel. kraljico Marijo, da bi novorojenemu desetemu bratcu botroval mladi kralj Peter II. Kraljica je prošnjo ustregla in za zastopnika kraljevskega botra je bil določen polkovnik g. Lukanc, ki se je preteklo nedeljo popoldne pripeljal v spremstvu litijskega sreskega načelnika g. dr. Hacina v Stično.

Slavja Petretove hiše, kakor se po domače pravi pri Župančiču, se je udeležilo okrog 2000 župljanov, ki so se zbrali pred starim samostanom belih menihov. Prišlo je pet gasilskih društev z zastavami in stiška godba je igrala. Šolska mladina je stala v špalirju, a kraljevskega zastopnika sta nagovorila predsednik občine g. France Stopar in majhna zastopnica mladine. Dobrodoščilo je izpregovoril tudi opat g. dr. Kastelic. Krst čilega novorojenčka je opravil pred cerkvijo samostanski župnik g. Bolcer in dal desetemu bratcu im^e kraljevskega botra Petra.

Po obredu so se gostje v treh avtomobilih odpeljali s kraljevim zastopnikom po novi občinski cesti iz Stične na Malo Dobravo na novorojenčkov dom. Lepo pošteno po

domače jih je pozdravil gospodar, sinovi kakor orglice so se jim poklonili in presrečna mati pa je poskrbela za okusno pojedino. Kraljev zastopnik je podaril krščencu zlato verižico, obdaroval vrlo mater in tudi vse bratce je razveselil z lepimi darili. Bila je res pristrčna svečanost.

Česa je treba sadjarjem v ptujskem srezu

Ormož, maja.

Nedavno nedeležo so zborovali v Ormožu sadjarji ptujškega sreza. Zastopanih je bilo 11 od 14 podružnic Sadjarskega in vrtnarskega društva v srezu. Zbor je vodil g. Sagadin iz Ptuja. Navzočen je bil tudi sreski kmetijski referent g. Zorčič iz Ptuja, ki je dajal potrebna pojasnila in imel kratko predavanje glede škropljenja, obrezovanja in pomlajevanja sadnega drevja.

Sadjarji so razpravljali med drugim o pripravah sadja za sadno trgovino. Potem se je predlagalo, naj bi podružnice prirejale poučne izlete in tečaje po vzornih sadovnjakih, vinogradih in kmetijah. Izražena je bila želja, da bi se z zakonom predpisalo obvezno škropljenje sadnega drevja in zatiranje škodljivcev. Obvezno naj bi bilo tudi precepljanje na one sadne sorte, ki so za ptujski srez primerne. Sadiji bi se smele v ptujskem srezu le sorte, ki so sprejete v sadni izbor in najbolj uspevale; to so za Dravsko polje: šarlamovski, pisani kardinal, kanadka, boskop, mošancelj, londonski pepink, ontario, baumanca, bobovec in prinčev jabolko. V sadni izbor se sprejme dobra domača sorta vivanka, ker dobro uspeva in je za trgovino sposobna.

Da pa bi mogli kmečki sadjarji uspešno sadjariti, bi bilo potrebno, da bi imela vsaka občina po štiri sadjarske pomočnike, ki se po izšolanju zavežejo, da bodo samo v domači občini v prid sadjarjev delovali za dnevno plačo. Banska uprava in sreski kmetijski odbor se napašata, da priskočita na pomoč sadjarjem pri nabavi škroplilnic in škroplilnega sredstva in dobavi sadnih dreves onim vinogradnikom, ki ne morejo obnoviti vinogradov in bi primerne lege zasadili s sadnim drevjem. Vsaka občina naj bi imela vsaj tri do štiri škroplilnice, ki bi bile na razpolago samo tistim vestnim sadjarjem, ki s škroplilnicami dobro ravna. Sadni sušilnici (banovinski ali sreski) naj bi se ustanovili ena v Ptuj in ena v Ormožu. Bolnišnice in hiralnice naj po nalogu banske uprave uporabljajo več suhega sadja.

* V svrhu ugodnejše prodaje sadja naj sadjarji že sortirajo svoje sadje v dobro namizno sadje in v potrošno gospodarsko sadje. Izdelovanje brezalkoholnih sokov v vinorodnih krajih žal ne uspeva, vendar se naj tudi s tem vršijo poskusi, da izrinemo umetne brezalkoholne pijače. Tudi sadni kis naj bi se izdeloval in se poskušale z njim izriniti škodljive kisline.

Priročna domača skladišča sadja bodo sadjarji vsakega sadnega okoliša sami uredili, večja skladišča blizu nakladnih postaj, kakor so Ptuj, Moškanjci, Ormož, Ivanjovci in Središče, pa naj pripravita banska uprava in sreski kmetijski odbor. Eno veliko sadno skladišče za prezimovanje sadja pa se naj ustanovi v Mariboru kot zaloga za mariborski sadni sejem, manjša pa tudi po sreskih sadnih središčih, kakor sta Ormož in Ptuj.

Da bo naš kmet že od mladosti dobil potreben kmetijski pouk, naj se po osnovnih šolah nastavijo absolutni srednje kmetijske šole: kot učne moči, ki bi prevzele šolski pouk o kmetijstvu, prirejale vsakoletne šolske razstave, vodile nadaljevalne kmetijske tečaje in bi bile zmerom s svojim strokovnim nasvetom v pomoč kmetovalcu.

Poročevalska služba o stanju sadne letine naj se obvezno uvede po vseh občinah, za zdaj pa naj šolska vodstva in podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva prevzamejo prostovoljno poročevalsko službo na

Sadjarsko in vrtnarsko društvo. Obvezno naj se določa tudi čas za obiranje sadja, da se ne bo nezrelo sadje prodajalo na škodo poštenega kupca in sadjarja.

Nove podružnice naj se ustanovijo pri Sv. Miklavžu, v Svetinjah, pri Sv. Bolfenku na Kogu, pri Veliki Nedelji, pri St. Vidu ob Dravi in pri Sv. Urbanu v Slovenskih gorah. Kmetijskemu referentu v Ptuj naj se dodeli pomočnik, ki bo razbremenil referenta pri njegovem napornem delu v velikem ptujskem srezu.

PREKMURSKI GLASNIK

Zločin ali samomor. Nedavno smo poročali, da je naplavila Mura v Melincih truplo nezane mlađe ženske, ki je kazalo na glavi znake močne telesne poškodbe. Raztelesenje je ugotovilo, da izvirajo poškodbe od udarca s topim trdim orodjem, še preden je prislo telo v vodo. Truplo so pokopali na pokopališču v Crensovcih. Ker na naši strani reke ni bil prijavljen noben primer, da bi kako žensko pogrešali, so poizvedovali tudi v Avstriji. Zdaj pa je prišel iz Ottenberga pri Lipnici v Crensovec posestnik Josip Ledinegg in izjavil, da je bila pokojnica njegova žena, ki je izvršila v Muri samomor. Sredi aprila, da se je njegova 28letna žena Jožefa odpeljala s kolesom z Josipom Fikolijem od doma proti Špilju. Kakor je potem pripovedoval Fikoli, se je Jožefa Ledineggova na mostu v Špilju nenadno vzpela čez ograjo in skočila v Muro, v kateri je utonila. Ledinegg je ptepričan, da je njegova žena res izvršila samomor. Naša oblastva so pa na podlagi ugotovitve raztelesenja sporočila v Avstrijo, da gre skoro gotovo za zločin. Nadaljno preiskavo vodi zdaj sodišče v Lipnici.

NAŠI NA TUJEM

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, aprila.

V La Salleju ima Leganova rodbina čudnega bolnika. Sin Josip je lani 28. marca prišel od dela domov in po večerji trdno zaspal. Od tedaj se ni več prebudil. Budijo ga zdravniki, a vsi poizkusi so brezuspešni. Čudnega bolnika je preiskalo že devet zdravnikov. Josip ne premakne glave in tudi oči ne odpre. Na umeten način ga hranijo z juho in mlekom. Pred tremi leti je Josipa Legana napadla neka živčna bolezen in od takrat je vedno tožil, da je utrujen in da ga boli glava. Steje 31 let. V istem kraju se je nedavno iz štiriletnega spanja prebudila neka mlada Američanka. Tudi čudna bolezen mladega slovenskega naseljence zbuja zdaj v mestu veliko zanimanje.

V Cliffe Mineju je končal življenje Ferdinand Pregelj, star 57 let, doma iz St. Lamberta pri Litiji. V Ameriki zapušča ženo, dva sinova, dve hčeri in dve sestri, v starem kraju pa sina in brata.

V Piercejju sta se pri delu v premogovniiku ponesrečila Janez Logar in njegov sin. Očeta je na mestu ubilo, sina so pa prepegljali v bolnišnico. Pokojnik je bil doma iz Primorja in zapušča številno družino.

V Aronu je ubilo v premogovniku Franca Konca. Rajniki je štel 65 let. Doma je bil iz okolice Velikega Gabra na Dolenskem.

V Neffsu se je pa ponesrečil v rudniku Karel Drnač. Zmečkalo mu je desnico in tudi levico mu je močno poškodovalo.

V Sheboyganu je umrla pri porodu Marija Klančarjeva, rojena Stanzarjeva, stara 29 let. Z njo vred je umrl tudi otroček. Pokojnica je po rodu iz Češkoslovaškega in v Ameriki se je poročila s Slovencem Francetom Klančarjem.

V Clevelandu je po hudji operaciji umrla Roza Jalovčeva, rojena Zgajnarjeva, doma iz Zdenske vasi pri Dobropoljah. V Clevelandu je bivala 31 let. Zapušča moža in pet odraslih otrok.

Pred sodiščem v Clevelandu je bil obsojen slovenski pogrebnik Avgust Svetek na

deset dni zapora in 100 dolarjev globe, ker je opravljal kot postransko službo odvetniške posle. Bajce je sestavljal oporoke, v katerih je določal sebe za pogrebnišnika in si seveda odmerjal tudi dobro plačilo.

V Clevelandu sta umrla Anton Krušič, star 80 let, doma iz Razdrtega na Notranjskem, in Marija Grudnova rojena Brežkova, stara 86 let, doma iz ljubljanske okolice.

V Milwaukeeju sta umrla Anton Vodnik, star 46 let, doma iz Trebeljevega, in Henrik Zajdel, star 48 let.

V Luzerneju je umrl Miha Vozel, star 71 let, doma iz okolice Litije.

V Newbourghu je zadela srčna kap znane nogometnika Janeza Trpota. Stel je šele 24 let. Rodil se je v Ameriki.

V Scotch Countyju je umrl Edvard Babič, star okrog 70 let, doma iz Radovice pri Metliki. Nekaj dni po njegovi smrti je umrla tudi njegova žena Berta.

V Lietchfieldu je umrl po hudi operaciji Janez Ferjančič, star okrog 50 let, doma iz Semlakov pri Vipavi, po poklicu kovač.

Iz Herne-Börniga (Nemčija) nam pišejo: Tukaj smo ustanovili že marca Jugoslovensko narodno žensko društvo. Izvoljene so bile: Frančiška Rahletova (St. Jurij pod Kumom) za predsednico, Katarina Pečeva (Oplotnica p. Konjicah) za tajnico, Jožefa Pirševa (Blanca) za blagajnico, Terezija Vozljeva (Polšnik pri Litiji) za preglednico in Godčeva in Goletova (Celje) za blagajniški revizorki. Društvo je pristopilo k Zvezi jugoslovenskih delavskih podpornih društev v Nemčiji. Včlanjenih je 20 članic. Društvo deluje vzajemno z Jugoslovenskim delavskim podpornim društvom. — Naše Jugoslovensko delavsko podporno društvo priredi 24. t. m. pomladno veselico v gostilni pri Ellinghausu v Holthausenu. Vabimo sosedna društva, da nas obiščejo. Predsednik bratskega društva v Dortmundu—Evingu g. Knez Franc nam je že obljubil prihod. Kakor upamo, nas poseti tudi zvezni predsednik g. Bolha Pavel.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

odpremlj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vrši vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris, Holandija: št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967 Luxembourg — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Vonjave iz kuhinje niso prijetne

Ni prijetno, če se razne vonjave iz kuhinje širijo po vsem stanovanju. Zato je potrebno, če kuhaš močno dišeča jedila, da je kuhinjsko okno odprto! Važno je seveda tudi, da so med kuhinjo zaprta kuhinjska vrata. Sicer pa lahko razne vonjave omiliš. Kadar na primer kuhaš zelje ali repo, kuhaj z repo ali zeljem tudi košček kruha, ki naj bo v vrečici v vodi. Tudi košček očiščenega oglja, ki se kuha v dotični jedi, potegne mnogo duha vase.

Če se prekipelo mleko smodi po štedilniku, smrdi vsa hiša po njem. Tedaj polji štedilnik takoj z jesihom, hitro ostrgal strjeno mleko s plošče in ploščo potresi s soljo. Nato kuhinjo prezrači. Če se je mleko samo malo prismodilo, ga takoj prelij in dodaj malo soli in postavi lonec v mrzlo vodo. Mnogo jedi, ki so se prismodile, lahko ob pravem času popraviš, če dotično razbeleženo posodo takoj postaviš v posodo z mrzlo vodo. V posodi naj nekaj časa stoji, potem pa počasi predevaj jed v drugo posodo. Kar se je prismodilo, ne postrgaj! Še boljše pa je, če držiš dotično posodo s prismojeno jedjo za deset minut nad mrzlo vo-

do, tako da se tudi dno dotika površine mrzle vode.

Vonj po ribah je navadno vsem ljudem nezno neprijeten. Ta smrad lahko omiliš, če že iztrebljene ribe potreseš s sladkorjem in ko se sladkor že porazgubi, zaujješ ribo s jesihovo vodo. Morske ribe, ki imajo rezek vonj, pa večkrat splakni v sveži vodi, ki ji dodaš malo manganovokislega kalija (dobiš ga v drogeriji). Da ne bo ponev, ki v njej pražiš ribo, dišala po ribah, jo odrigni s soljo in splakni z mrzlo vodo. Da ne bo smrdelo po slaniku, dai v vodo, v kateri posodo umivaš, košček limonovega olupka. Prav tako izgubi pribor duh po slaniku in ribah, če pribor umiješ v vroči vodi in ga odrigneš z limonovo lupino.

Prav neprijetno je, če soba diši po kaj. Zato postavi v tako sobo čez noč vedro mrzle vode (ali pa dve veliki skledi). Dobro je tudi, če v tako sobo čez noč obesiš veliko, mokro gobo, ki posrka duh po cigaretah; seveda je treba prej zmeraj tako sobo že zvečer ali vsaj zjutraj močno prezračiti.

V bolniških sobah je tudi poseben duh. Odpraviš ali omiliš ga, če kapljaš na razbeleženo lopatico za premog vinski jesih. Isto sredstvo priporočamo za sobe, ki so bile pravkar popleskane ali pobeljene. Najbolj pa očistiš zrak v sobi, če vzameš mešanico (1:10) lavendeljevega olja in amoniaka. To zliješ na krpo in mahaš z njo po sobi. Če smrdi iz raznih lijakov, nočnih omaric, odpraviš smrad tako, da pomiješ te predmete z manganovokislím kalijem. Seveda pa moraš obenem gledati na čistost in na to, da sobe pogosto zračiš.

Starost živih bitij in rastlin

V listih često čitamo o 150, 160 in celo 190 let starih starih in starkah, vendar pa so to le bajke. Meja človeškemu življenju je pri 100 letih. Čez to številko seže le izjemno število ljudi. Toda kaj je sto let človeškega življenja proti 5000 letom, ki jih lahko doseže cipresa! Kako malo je sto let proti 3000 letom, ki jih lahko dočaka tisa ali 2000 letom, ki jih doživita čedra ali kostanj. Tudi o drugih rastlinah vemo, da morejo doseči lepo število let. Tako žive hrasti in bukke 1000, topoli 700, vrtnice preko 900 let. Iglasto drevje dočaka 400 let, vinska trta pa 130 let.

Podobne trdoživosti pa ne opazimo pri živalih. Želvi pripisujejo sicer 300 let, ščuki

× **Neguš in njegovo zlato v Jeruzalemu.** Pobegli abesinski cesar Haile Selasi je prišel te dni s posebnim vlakom v Jeruzalem. Na jeruzalomskej postaji so ga sprejeli tamonjni odličniki. Neguš je očitno po angleški želji odklonil vsak razgovor z novinarji. Z negušem se je pripeljalo v Jeruzalem tudi vse njegovo ogromno bogastvo. Postajni delavci v Jeruzalemu so dve uri devali iz vagonov zaboje z zlatom, dragocenostmi in preproge. Zabolji z zlatom so zloženi drug na drugem zavzemaš površino 16 kvadratnih metrov in višino odraslega moža. Neguš bo menda bil val zdaj stalno v Jeruzalemu.

× **Voda in ogenj sta uničila vso vas.** V Bakonjskem gozdu na Madžarskem stoji vaš Györravazd, ki jo je v petek zvečer doletela strašna nesreča. Popoldne se je nebo stemnilo. Kmalu je začelo grmeti, bliskati se in treskati. V tem je začelo izpod neba liti, da so vode silno narastle. Potočki, ki so tekli mimo naselja, so narasli v mogočne reke in poplavlili njive in travnike. Voda je začela vdirati tudi v kleti in hiše. Kmetje so obupno hiteli kopati jarke, da bi speljali vodo od svojih hiš. V tem pa je treščilo v neki hlev. Ogenj se je s tega hleva razširil na bližnje hiše. Vsega prebivalstva se je polastil strah, šen, poplah. Otroci in ženske so drli iz gort-

Za kuhinjo

Pomarančna mezga na angleški način. Pomaranče olup, odstrani tudi vso belo kožico, razdeli na krljice in iztrebi peške. Na kilo pomarančnih krljic potrebuješ 80 dek sladkorja. Sladkor kuhaj z malo vode, da se potegne nit. Ko je kuhan, stresi zraven pomarančne krljice in jih kuhaj tako dolgo, da padajo nazaj debele kaplje, ko dvigneš kuhališico. Med kuhanjem pogosto premešaj. Ko je mezga že tako gosto kuhana, dodaj od treh pomaranč rumeno kožico, ki jo prav drobno sesekljaj. Ko vre mezga še 10 minut, je kuhana. Še toplo deni v segrete kozarce in drugi dan zaveži.

Nadevani telečji zrezki. Telečje meso (stegno) zreži na zrezke, potolci, osoli in jih nadevaj. Nadev: zmelj na strojčku malo pečenega telečjega ali svinjskega mesa, pramešaj 5 dek na drobne kocke narezane slanice, eno namočeno in otisnjeno žemljo, malo popra, malo čebule in soli. Vse skupaj dobro zmešaj in namaži po zrezkih, posuj še z zelenim seseklanim peteršiljem in dušenimi gobami. Zvij vsak zrezek in z nitjo poveži. Opeci jih na vroči masti. Ko so zrezki meliki, potresi na sok malo moke in ko porumeni, zalij s četrtjo litra kisle smetane, premešaj in daj z dušenim rižem na mizo.

Praktični nasveti

Če se pri likanju blago opali, daj tisto mesto v vročo, močno raztopino boraksa.

Če goba rase v stanovanju. Zmešaj 950 gramov navadne soli, 50 gramov borove kisline in pet litrov vode. Vročo mešanico pomaži po lesenih opažih, jo vbrizgaj v vse špranje in razpoke in vse ponovi v presledkih po nekaj dni štirikrat do petkrat.

250, slonu 200, papigi 150 let, kar je seveda mnogo v primeri s človeškim življenjem, a nič v primeri z življenjem rastlinskih Metuzalemov. Med ribami je najtrdoživejši kit, ki vzdrži do 500 let. Ujede dožive 100 let, medvedje 45, tigr in levi pa po 25 let. Konj in velblod dočakata starost 45 let, krava in vol 25 let, ovce in koze 15 let. Trdožive so štoklje, ki dožive 70 let in vrane, ki dočakajo tudi sto let starosti. Gosji dožive 50 let, vrabci 40 let, pavi 24 let, golobi 20 let, kanarčki pa 14 let. Zanimivo je pri mravljah, kjer dočaka samica do 12 let, samec pa le 12 tednov.

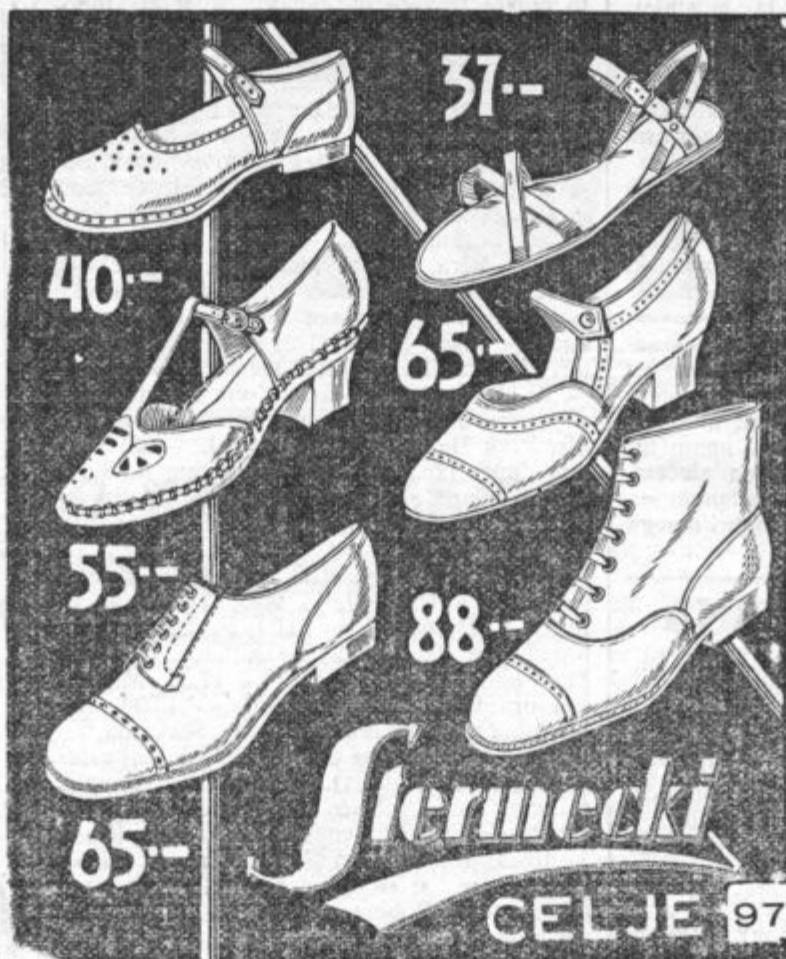
Iz navedenega je razvidno, da je mati narava zelo neenakomerno delila dolžnost življenja.

čih hiš na ceste, kjer pa je že tekla globoka voda. Ljudi so s težavo spravili v hiše, ki niso gorele. Toda voda je čedalje bolj narasčala in začela vdirati tudi v te hiše. Ker je nevarnost postajala zmerom večja, so morali razadnje prebivalci v svojem obupu zapustiti vas in pobegniti drugam, da so si rešili svojo življenje, med tem ko je njihove domačije odnesla voda.

× **Odkod prezgodnje sivenje las.** Sloviti ameriški zdravnik za živce de Dorito trdi, da današnje ženske osive prej, kakor so osive nekdaj. Po njegovih računih so babice in matere sodobnih žensk osivele deset, odnosno pet let pozneje kakor njihove vnukinje ali hčere, ki začenejo povprečno siveti že z 32 letom. Vzrok temu nezdravemu pojavu išče zdravnik v dejstvu, da je sodobno življenje mnogo burnejše od nekdanjega in da je združeno z večjimi skrbmi, zlasti s hišnim gospodarskim položajem. Po drugi strani pa slabo vpliva na rast las pogosto strizenje. Ker imajo ženske sivenje las za znamenje starosti, skušajo v Ameriki zadnji čas uveljaviti sivo barvo las. Pravijo, da se veliko število žensk, ki so si prej lase barvale, danes ponaša s svojimi sivimi lasmi, ki jim hočejo pridobiti obzirnost in spoštovanje v širši družbi.

× **Zračni vlaki v Rusiji.** Rusi si prizadevajo, da bi dvignili svoje letalstvo na najvišjo stopnjo na svetu. Zato v to svrhu ne varčujejo z denarjem. Staro prizadevanje ruskih letalskih inženjerjev je, sestaviti tako imenovani zračni vlak, pri katerem bi eno motorno letalo vršilo službo lokomotive. Brezmotorna letala, privezana nanj v vrsti, bi pa sestavljala vagoni. Po mnogih poizkusih se je zdaj posrečilo, tako da je eno motorno letalo preletelo s petimi privezanimi brezmotornimi letali progo, dolgo 1200 km. Zračni vlak se je dvignil v zrak v Tuli, pristal pa je v Voronežu in v Moskvi. Držal se je stalno v višini 2000 in 3000 m.

× **65 letnica diamantnega rudnika.** Tako obletnico proslavlja veliki diamantni rudnik v Kimberleyu v Južni Afriki. Njegovo zunanje lice ni le zanimivo, marveč tudi po svojem obsegu orjaško. Leta 1871. so na tem ozemlju našli prve diamante. Glas o tem se je naglo razširil. Z vseh strani sveta so pridrveli pustolovci in iskali, dokler ni nekdo, ki je imel denar, kupil od vlade vse ozemlje v okolici. 12.000 delavcev je potem brskalo po vsej pokrajini. Potem se je njihovo delo osredotočilo na kraju, kjer je danes rudnik. Tega so izkopalj v dolgih letih. L. 1871. je udarila iz zemlje voda in ves rudnik poplavela, pri čemer je utonilo na stotine delavcev. Danes je lastnik rudnika Bur De Beers, ki je posestnik vseh diamantnih ležišč v okolici Kimberleya. Zaradi vode je morala ta družba opustiti izkoriščanje tega diamantnega žrela. To bi bilo seveda zelo hudo, če ne bi istočasno odkrili ob reki Oranju nešteto drugih, prav tako izdatnih diamantnih ležišč.

UJZ-N-K-ZEM
 -PROMU-
 ZNOHONJ

Za smeh in kratek čas

CUDNA REČ

Sinko: »Oče, zakaj imajo žirafe tako dolge vratove?«

Oče: »Da lahko obirajo listje z visokega drevja.«

Sinko: »Zakaj pa je drevje tako visoko?«

Oče: »Da ni potrebno žirafam pripogibati vratov.«

ŠKOTSKA

Škot sedi v sobi, zunaj brije oster veter.

»Hej stara, koliko toplote imamo v sobi?«

»Sedemnajst stopinj.«

»In koliko zunaj?«

»Dve stopinji!«

»Hej stara, brž odpri okna, še dve stopinji zraven, pa bomo imeli v sobi devetnajst stopinj.«

NIČ NE DE.

Režiser: »Zdaj se vržete čisto naravno z vso silo v brezno.«

Igralec: »Za božjo voljo, saj se bom ubil!«

Režiser: »Nič ne del! V naslednjem dejanju tako več ne nastopite.«

SMOLA

Dušan: »Kaj se nisi zaročil z Vero?«

Branko: »Ne me ni hotela.«

Dušan: »Zakaj pa ji nisi povedal, da imaš bogatega strica?«

Branko: »Seveda sem ji povedal. No, in zdaj je postala moja teta...«

MERILO LJUBEZNI

Stric: No, Nežica, katerega bratca imaš rajši, Mihaica ali Jožka?«

Nežica: »Tega ne smem povedati, ker bi me Mihec našeškal.«

LEP USPETH

A: »Zdravnik je dovolil gospodu Hlačoperlu po vsakem obedu čašo vina.«

B: »In kakšen je uspeh?«

A: »Da zdaj osemkrat na dan obeduje.«

POUK

Oče: »Trgovca mora biti pošten in pretkan.«

Sinko: »Kaj je pošteno, oče?«

Oče: »Če držiš, kar si obljubil.«

Sinko: »In kaj je pretkan?«

Oče: »Če ničesar ne obljubiš...«

Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

Nadahevanje.

Kako prav sem imel, da nisem šel v tujini vode, sem spoznal kakih sedem let pozneje, ko sem spet prišel v Montpellier. Za menoj je prišel Siekovec, sin nadučitelja iz Jarčine, zdrav, velik in prikupen fant. Ko sem se vrnil čez kakšna dva meseca s potovanja po Franciji nazaj v Montpellier, sem srečal njegovega gospodarja na ulici. Rekel mi je, naj grem z njim. Povedel me je v balnišnico, ker je ležal Siekovec bolan za tifusom. Pred odhodom sem ga še svaril naj ne pije te vode. Neubogljivost je moral plačati z življenjem.

Na vseh potovanjih nisem srečal nobenih beračev in klatežev. Pri nas pa bomo imeli kmalu poseben poklic, stan brezposejnih kot najnovejšo obrt brez obrtnega lista. Med berači so v večini taki, ki jim delo sploh smrdi in ga zato tudi ne iščejo.

Pred nekaj dnevi so se oglasili pri mnogi trije čedno oblačeni moški na dobrih kolesih in zahtevali jesti in primerno podporo. To se mi je zgodilo prvič in da misliti. Ne bo dolgo trajalo in bodo ti klateži, pred katerimi nas ne štiti nobeno oblastvo ali ročejna oskrba, začeli ustanavljati oblastveno dovoljene zadruga brez obveznosti. Nabavili si bodo kakšen star avtobus, se vozili po državi in tako pripomogli z drugim činiteļi, da izgubimo veselje do dela in nazadnje še do življenja. Ni zadosti, da živijo domači in tuji bogatini in lenuhji od našega dela, začela jih je posnemati na drugačen način tolna delomrznežev najnižje vrste. Lenuhji e za človeško družbo toliko vredni, kakor mrtvec samo da zavzame vrč prostora in je vsakomur v nadlego. Oblastva bi morala nekaj storiti za odpravo teh nezdravih razmer.

Francoski delavci so bili že tedaj na mnogo višji stopnji v izobrazbi kakor pri nas. Ni bilo niti enega med mojimi tovariši, ki bi si ne bil kupil vsak dan časopisa. Med opoldanskim odmorom so politizirali in se prepirali, da sem večkrat mislil: zdaj pa zdaj se bodo spopadli. Posebno hud politik je bil nekaj Mazelle. Nekoč se je razvnel po-

govor o nekem posiancu advokatu, ki bi naj postal predsednik nekega odbora. Pa je skočil po koncu Mazelle in zakrilil z rokama: »Kaj, ta lenuh, bojazljivec in popoln nespodobnež, kakor so tudi (tu je naštel še kakšnih pet imen)! Ti naj bodo zastopniki nas delavcev, ti naši veliki gospodarski pritlikavci? Zares izredno so iznajdljivi pri najnespametnejših ukrepih. Človeški razum ima svoje meje, neumnost in nevednost teh gospodov pa je brezmejna. Sovražim ljudi, ki hočejo od nas mnogo, v zameno pa nam ne dajo skoro nič. Nihče naj ne vzame, niti naj se ne dotakne, česar si ni pošteno zaslužil. Ti gospodje so spoštovane ničle, jaz pa ničel ne morem, nočem in ne maram spoštovati, pa naj bodo na kakršnemkoli mestu. Sodrga je čisto spodaj in tudi čisto zgoraj.«

Vpili so drug na drugega in klatili z rokami in nogami okoli sebe. Za mene je bil to že kar teater in še prav zanimiv. Delali smo samo po osem ur na dan, toda med delom ni nihče ničesar govoril, kaj šele da bi kadil cigarete. Tako smo napravili več, kakor bi bili sicer v desetih urah.

Na vseh svojih potovanjih nisem videl niti enega pijanca. Francija pridelala petindvajsetkrat več vina kakor mi, prebivalcev ima pa za štiri Jugoslavije. Uporaba vina na osebo je po statistiki desetkrat večja kakor pri nas. Kljub temu pa ni pijancev. Skušal sem si razložiti ta pojav. Do malega vsak Francoz pije dnevno svojo količino vina, in prav to napravi tako visoko povprečnino. Naš mali človek pa ne pije zmerom, kadar pa pride enkrat do nje se ga pa kaj rad čez mero naleze. Črna lužna vina tudi niso takšna, da bi človek pri njih veseljačil. Celo trpka so, dobra in tudi zdrava kotkor je trpku pač potrebna ta tekočina. Čez mero jih ne moreš piti. Ves čas, ko sem bil v Franciji, se ne spominjam, da bi bil kdaj pokusil vodo. Imel sem nekakšen prirojen odpor proti neznanu, tuji, posebno pa še nižinski vodi. Vzlic hudi vročini nisem imel posebne žeje. Bil sem tedaj zelo suh in užival sem po večini kruh in sočivje. Vedel sem tudi, da se človek, ki pije za vsako žejo, še bolj potji.

Petja nisem slišal ves čas nikdar in nikjer. Čudil sem se tej veliki razliki med narodi. Narodno petje je poseben dar, ki ga zna le tisti prav ceniti, kdor ga je več časa pogrešal v tujini. Čuvstvenejših pevcev, mislim, ni nikjer na svetu, kakor so med slovanskimi narodi.

Francozi so narod štedljivcev. Povprečnega Francoza smoter je, do 60. leta doseči takšno premoženje, da bi ostala leta lahko živel od rente ali obresti. Zato je francoski narod bil in je še danes v veliki meri bankir sveta.

V Franciji nosijo delavci in kmetje ob nedeljah in delavnikih čez obleko nekakšno sivo srajco. To mi je zelo ugajalo. Ob nedeljah se s tem ščiti boljša obleka in ni treba poleteti sukniča. Pri snaženju živine imam tudi jaz takšno srajco, potem jo pa slečem. Ves prah, nesnaga in smrad ostanejo na srajci, da nima človek tistega neprijetnega duha po živini in hlevu.!

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 17. maja: 8.00: Telovadba (15 minut za moške, 15 minut za ženske; vodil bo profesor Marjan Dobovšek). — 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 8.45: Koncert tamburaškega orkestra. — 10: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. — 11.00: Wurliske orgle (na ploščah). — 11.30: Mladinska ura: Mikica in Mikec na majniškem izletu. — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Kar želite, to dobite (radijski orkester bo igral po željah naročnikov). — 13.15: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). — 16.00: O krmiljenju govedij in svinj (inž. Muck). — 16.20: Odlučna ura Evrope (predavanje Panevropske unije). — 16.40: Gorenjski trio (Ahačiča iz Tržiča in Stanko Avgust). — 17: Gospodinjska ura: Mleko, maslo, sir (Marinka Ratajeva). — 17.20: Gorenjski trio. — 17.45: Ura operetne glasbe (pela bosta Jelka Igljčeva in Svetozar Banovec s spremljevanjem radijskega orkestra). — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura: Smernice in težnje jugoslovenskega vzgojeslovja (Josip Slavič — iz Zagreba). — 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Cirila in Metoda. — 20.30: Prenos mladinskega koncerta iz Maribora (sodelovala bosta mešani in mladinski zbor državne realne gimnazije; vodil bo profesor Josip Ostrovšek). — 22.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 22.15: Za zabavo in za ples (plošče).

Ponedeljek, 18. maja: 12.00: Slike iz narave (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Pesnice za dobro voljo (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Zdravstvena ura: Predavanje v okviru protituberkuloznega tedna (dr. Debevec). — 18.20: Harmonisti pojo (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: James Watt (profesor Miroslav Adlešič). — 19: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Predhodnik narodnega zedinjenja: Andrija Kačič-Miošič (Marko Car — Beograd). — 20.00: Prenos opere iz Beograda (v prvem odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v drugem odmoru napoved časa, poročila, objava sporeda).

Torek, 19. maja: 11.00: Šolska ura: V švicarskem gorskem raču (dr. Oskar Reya). — 12.00: Virtuozji igrajo (na ploščah). — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Lahka glasba (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18: Koncert koroških narodnih pesmi (zbor bo vodil Ivan Novak). — 18.40: Filozofsko predavanje: Vzgojni pomen osebnostnega človeka (dr. Stanko Gogala). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, objava sporeda, obvestila, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: O majski deklaraciji (notranji minister dr. Anton Korošec). — 20.00: Kar želite,

to dobite (plošče po željah). — 21.00: Jugoslovenska glasba (radijski orkester). — 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Miški jazz.

Sreda, 20. maja: 12.00: Nekaj reči za vsele ljudi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Iz del Čajkoveškega (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Otroška ura (Marija Vera, članica ljubljanske drame). — 18.20: Izrezovalna dela (Zdravko Omerza). — 18.40: Vzroki nesreč v gorah (Franc Vilhar). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Življenje in omika v pojmovanju jugoslovenskega prirodoslovca (dr. Fran Buhanovič — Zagreb). — 20: Prenos opere iz Ljubljane (v prvem odmoru glasbeno predavanje — Bravničar Matija; v drugem odmoru časovna napoved, poročila, objava sporeda).

Četrtek, 21. maja: 9.00: Koračnice slavnih skladateljev (plošče). — 9.40: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11.15: Zbor balalajk (na ploščah). — 11.30: Mladinska ura (Manica Komanova). — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Kar želite, to dobite (radijski orkester po željah naročnikov). — 13.15: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). — 16.00: Kmetijska ura: Slovenski kmečki dom (Puš). — 16.20: Koncert vojaške godbe. — 17.00: Predavanje v okviru protituberkuloznega tedna (dr. Robert Neubauer). 17.15: Koncert vojaške godbe. — 18.00: Plošče po željah naročnikov. — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Jugoslovenska misel in sokolstvo (Hasan Ljubumčič — Beograd). — 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Cirila in Metoda. — 20.30: Vesel večer. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Straussovi valčki (radijski orkester). — 22.40: Esperantsko predavanje.

Petek, 22. maja: 11.00: Šolska ura: Prirodni glasovi v muziki (profesor Emil Adamič). — 12.00: Naša pesem, naša glasba (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Koncert lahke glasbe (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Zenska ura: O stanovanjski kulturi (Vera Albrechtova). — 18.20: Operetne pesmi (plošče). — 18.40: Pravno predavanje: O zasilnih potih razlastitve (sodnik Valentin Bidovec). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Naselja, kakšna so in kakšna naj bodo (dr. Moislav Stojadinović — Beograd). — 20.20: Prenos v Dunaju. — 22.00 Čas, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 23. maja: 12.00: Plošča za ploščo, napev v napev. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo, napev v napev. — 14.00: Vremensko poročilo. — 18.00: Na delopust (radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.50: Nacionalna ura: Prispevek Dalmacije za jugoslovensko kulturno uveljavljanje v svetu (dr. Dejanovič). — 19.50: Zunanji politični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.20: Rezervirano za prenos. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, objava sporeda in poročila. — 22.15: Razni plesi (radijski orkester).

MALI OGLASI

RAZGLAS.

Naznaniam, da je moj mož umrl, ter pozivam vsakogar, da dvigne popravila do 1. I. 1937. leta, ker se potem ne jamči. Franja Zak, urarjeva vdova, Trbovlje.

Za vsakogar!

Od 30. maja do 8. jun.

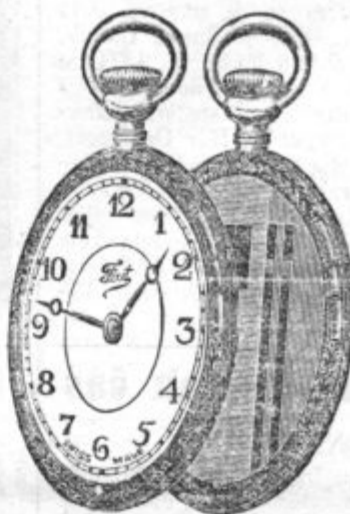
potovanje v Ljubljano

na XVI. ljubljanski

veletržie

Polovična voznišnica na železnici, parnikih, avionih. Železniška izkaznica se dobi na odhodnih postajah po 2— Din. Razstava industrije in obrti. Gostinska razstava (hoteli, restavracije, gostilne). „Sodobna gos. odinja“, modna revija. Pošilstvo. Avtomobili. Ma e živali. Razstavni prostor zavzem: 40.000 m².

NOVOST! Samo Din 49.50

SL. 62.300. Anker ura
Pravi švicarski stroj
Dobra kvaliteta, lep
kromirani okvir
5 letna garancija
Din 49.50

SL. 62.301. ura s
osvetljenim kazalci
in številnic.
(Rad. um)
Din 59.50

Zastavljate nenik k
ga vam pošlje za-
ročil in pošlino
prosto

H. SUTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protoko-
lirana tovarna
ur v Švicar.

FIJAKARSKI VOZ

štrisedežen na oljnato os, dobro ohranjen, kupim. Prosim ceno in natančne podatke poslati na moj naslov. J. Klenar, trgovec.

Gibina pri Ljutomeru.

JABLUSOV JABOLČNIK

Ako bote imeli domače pijače pre malo, naročite takoj »Jablus« snov, iz katere naredite izvrsten jabolčnik ali hruškovec po navodilu g. dr. I. Vošnjaka. Jablus se tudi izvrstno meša z vsako domačo pijačo. Z poštno stane za 40 l, 75 l, 100 l in 150 l 32, 49.50, 64 in 89.50 Din.

Glavno zastopstvo, Franc Renier, Podčetrtek.

Originalne francoske

VERMOREL

škropilnice in žveplalnike ter vse nadomestne dele k tem ima v zalogi po zelo ugodnih cenah.

Lovro Petovar, Ivanjkovci.

KDOR POŠLJE 10 DIN V ZNAMKAH

dobij poštnine prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo. D. Stucin, tovarna ogledal, Maribor.

SLABIM

Znanstveno je dognano, da regulira ekstrakt iz žleze zdrave in močne živali (»Kalefluid«) ko preide v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem, in uravnaveša živčni sistem tako, da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte:

Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.
»Kalefluid« se dobiva v lekarnah in drogerijah.

S. Br. 10637/33